Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXIII. Celovec, petek, 26. januar 1968 Štev. 4 (1338)

Nova vlada - stara politika

Prva žrtev so rudarji iz labotskih premogovnikov

Danes pred enim tednom je zvezni prezident Jonas zaprisegel nove člane zvezne vlade, v torek tega tedna pa se je kancler Klaus s svojo novo vlado prvič predstavil tudi v parlamentu, kjer je podal posebno izjavo, o kateri je parlament obširno razpravljal na včerajšnji seji.

S tem so bile zaključene vse formalnosti, ki so običajne ob takih priložnostih, namreč vedno tedaj, kadar prevzema posle nova ali vsaj spremenjena vlada. V konkretnem primeru je šlo res le za spremembe v vladi, kar je morda najbolj pokazala izjava, ki jo je podal kancler Klaus. V kratkih besedah bi se to lahko glasilo: vlada se je sicer predstavila v novem sestavu, toda ostala je njena stara politika.

Čeprav nihče ni pričakoval, da bo kancler Klaus ob prvem nastopu nove vlade v parlamentu podal povsem novo in programatično vladno izjavo, toda to, kar se je v torek zgodilo v parlamentu, je nujno moralo izzvati splošno ogorčenje, ki je razumljivo vplivalo tudi na včerajšnjo razpravo o tej izjavi. V političnih krogih poudarjajo, da doslej še nobena vladna izjava ni bila tolikokrat prekinjena z medklici razjarjenih poslancev; prav tako pa tudi nobena vladna izjava ni bila deležna tako redkega aplavza, saj so ÖVP-jevski poslanci kanclerjev govor samo enkrat prekinili s ploskanjem.

Vsebinsko je bila vladna izjava pravzaprav bolj podobna strankarskemu propagandnemu govoru, kar so poslanci opozicijskih strank tudi jasno povedali. O problemih, ki jih bo morala reševati nova vlada, je bilo povedanih zelo malo konkretnih besed, pač pa so se vrstila namigovanja, ki dovoljujejo najrazličnejše zaključke. Povsem jasno je iz močno osporavane vladne izjave izzvenelo samo eno: nova vlada hoče nadaljevati s staro politiko, torej z ukrepi, ki bodo tudi v bodoče najbolj bremenili malega delovnega človeka. —

Ob svojem prvem nastopu v parlamentu pa je nova ÖVP-jevska vlada pokazala še nekaj, namreč razliko, ki jo je treba videti med njenimi besedami in njenimi dejanji.

Ko je kancler Klaus na popoldanskem zasedanju parlamenta govoril o dosedanjih „uspehih" in „zaslugah" ÖVP-jevske samovlade, je med drugim tudi poudaril, da je uspelo ohraniti polno zaposlitev. Toda ista vlada, ki se je popoldne v parlamentu hvalila s svojimi zaslugami, je le nekaj ur prej na seji ministrskega sveta sprejela sklep, s katerim bo več sto koroških rudarjev še letos zgubilo delo in zaslužek! Še več: v trenutku, ko je bilo v paralmentu govora o „polni zaposlitvi", so bile že odposlane odpovedi prvi skupini labotskih rudarjev.

Odločitev, ki jo je v torek sprejela zvezna vlada v zadevi premogovnikov v Labotski dolini, je razumljivo najbolj razburila duhove na Koroškem. Že doslej so obširni predeli dežele veljali za gospodarsko zaostala področja; zdaj se jim bo pridružila še Labotska dolina, kajti z ukinitvijo premogovnikov ne bodo ostali brez zaposlitve le neposredno prizadeti rudarji, marveč bo imel ta ukrep daljnosežne posledice tudi za druge panoge gospodarstva v teh krajih.

Ravno primer labotskih rudarjev pa je tudi resno opozorilo, kam lahko privede gospodarska politika, ki je brez vsakega koncepta.

V Ženevi nov korak naprej

Prejšnji teden je razorožitveni odbor Združenih narodov po daljši prekinitvi spet nadaljeval s svojim delom. Oba predsednika konference — ameriški delegat Fischer in sovjetski predstavnik Rošin — sta predložila članom tega odbora načrt pogodbe o prepovedi širjenja jedrskega orožja in ob tej priložnosti izjavila, da je bil nedvomno napravljen velik korak naprej.

Omenjeni »veliki napredek« nedvomno obstoji v tem, da je bil prvotni načrt te pogodbe delno spremenjen in dopolnjen ter bo v sedanji obliki lažje sprejemljiv tudi za tiste države, ki so mu doslej nasprotovale. Zlasti pa je napredek treba videti v dejstvu, da sta sporazum dosegli obe največji in hkrati nabolj vplivni svetovni sili — Amerika in Sovjetska zveza, saj so bila s tem odprta vrata za nadaljnja pogajanja in sporazume morda tudi v drugih vprašanjih.

Najvažnejša izpopolnitev načrta pogodbe o prepovedi širjenja jedrskega orožja je gotovo člen 3, ki govori o nadzorstvu. Ravno nadzorstvo je namreč vprašanje, o katerem se obe veliki sili najdalje nista mogli sporazumeti; zato je bil prvi načrt pogodbe pred meseci predložen brez člena 3. Zdaj pa ta člen predvideva, da bi izvajanja pogodbe nadzorovala mednarodna agencija za atomsko energijo, ki ima svoj sedež na Dunaju. Prav tako je bil sedanji načrt pogodbe izpopolnjen z določili, ki se nanašajo na miroljubno uporabo jedrske energije. Tukaj so bili upoštevani določeni predlogi nejedrskih držav, katere so prvotni osnutek zavrnile z utemeljitvijo, da si hočejo jedrske sile zagotoviti monopol in drugim državam zapreti vsako pot do jedrske energije, kar bi seveda pomenilo očitno diskriminacijo.

V primerjavi s prvotnim osnutkom sedanji načrt pogodbe vsekakor predstavlja bistven napredek. Kljub temu pa bo šele nadaljnji potek pogajanj pokazal, ali bo do predvidenega roka res uspelo doseči splošni sporazum, ki bi bil sprejemljiv tudi za tiste države, ki se pogodbi o prepovedi širjenja jedrskega orožja trenutno še vedno upirajo. Pač pa bi bila taka pogodba važen korak naprej po poti k sporazumu o splošni in popolni razorožitvi, k sporazumu, ki bi pomenil važno jamstvo za ohranitev svetovnega miru.

Jugosl. ambasador na obisku na Koroškem

Veleposlanik in opolnomočeni minister SFR Jugoslavije v Avstriji Lazar Mojsov je včeraj in danes na svojem prvem uradnem obisku na Koroškem. Spored dvodnevnega bivanja jugoslovanskega diplomata obsega med drugim obisk pri deželnem glavarju Simi in celovškem županu Ausserwinklerju ter ogled podjetja bleiberške rudniške uprave na Ziljici.

Ogromna cena vietnamske vojne:

Vsako bombardiranje 1,5 milijona šilingov

Zaradi nadaljnjega razširjanja vojne v Vietnamu se bodo skupni vojaški stroški Amerike v finančnem letu 1967-68 povečali za okroglo 500,000.000 dolarjev, za finančno leto 1968-69, ki se bo začelo s 1. julijem letos, pa je predvideno, da bodo že neposredni izdatki za vietnamsko vojno narasli za 1,2 milijarde dolarjev ter dosegli rekrodno višino 25,7 milijarde dolarjev, kar v našem denarju predstavlja astronomsko številko 650.000,000.000 šilingov. Zaradi tega naraščanja stroškov so celo vojaški strokovnjaki mnenja, da morajo izdatki Amerike za vojno v Vietnamu spraviti iz „ravnotežja" tudi še tako visoko predviden državni proračun.

Kakšna je „cena", ki jo morajo ameriški davkoplačevalci prispevati za vietnamsko vojno, kažejo tudi naslednji podatki: strokovnjaki so izračunali, da stane vsak posamezni kilogram bombne teže, odvržen nad Vietnamom, več kot dva dolarja. Ker pa ima vsako letalo tipa B-52 na krovu navadno 30 ton bomb, predstavlja vrednost tovora enega samega bombnika najmanj 60.000 dolarjev, v našem denarju torej premoženje v višini 1,500.000 šilingov.

Še bolj „prepričljiva" jenaslednja računica: strokovnjaki ameriškega obrambnega ministrstva so ugotovili, da stanejo oprema, prevoz in vzdrževanje enega samega ameriškega vojaka v Vietnamu na leto 25 do 30 tisoč dolarjev. Ker pa ima Amerika trenutno v Vietnamu najmanj pol milijona vojakov, znašajo torej stroški za to armado na leto okroglo 15 milijard dolarjev ali 375.000,000.000 šilingov.

Seveda pa je vse to skupaj le majhen del tiste ogromne cene, ki jo morajo ameriški državljani plačevati iz dneva v dan za to, da nekaj političnih in vojaških prenapetežev „dokazuje" moč in vpliv Amerike. Pri teh računih pa še ni upoštevana cena, ki jo Amerika plačuje v obliki svojih mrtvih in ranjenih vojakov, katerih število prav tako nenehno narašča ter iz dneva v dan povečuje žalost v ameriških družinah.

Predvsem pa v navedenih številkah še ni upoštevan tisti ogromni in strašni „davek", ki ga Amerika s svojo vojno nalaga vietnamskemu ljudstvu. Dolga leta trajajoče vojskovanje je obsežne predele Vietnama spremenilo v puščavo; ameriška taktika „požgane zemlje" je pri tem odigrala posebno vlogo. Nešteta naselja so se spremenila v ruševine in pogorišča. V stotisoče gre število civilnih ljudi, med njimi ogromno število otrok, ki so zgubili življenje, da niti ne govorimo o milijonih tistih, ki so ostali brez doma in imetja.

Hipoteka, ki si jo nalaga Amerika s svojo politiko genocida nad vietnamskim ljudstvom, postaja čedalje težja. Nevarno pa se veča tudi breme, ki ga vojna nalaga ameriškemu ljudstvu samemu. Zato je razumljivo, da stalno narašča odpor proti tistim, ki nosijo odgovornost za to vojno; odpor proti tistim, ki se upirajo vsakemu pozivu na premirje. Ni namreč le „spodrsljaj neolikane osebe", če je črnska pevka Eartha Kitt celo v Beli hiši Johnsonovi ženi povedala, da se mladina na ulicah razburja, ker „jo pošiljajo umirat v vojno, ki je ne razume"; nasprotno: to je bila pogumno povedana resnica, ki ima tudi med ameriškim ljudstvom vedno več pristašev. Pa ne samo v Ameriki, marveč še prav posebno v mednarodni javnosti ima politika ameriške vlade čedalje resnejše posledice. To je ugotovil tudi ameriški senator Mc Carthy, ko je dejal, da je vietnamska vojna osamila Ameriko ter jo ločila od sveta.

Tradicionalni „Slovenski ples"

je bil tudi letos uspela družabna prireditev koroških Slovencev, katere so se udeležili tudi številni častni gostje. Obširno poročilo objavljamo na četrti strani današnje številke.

8,3 milijarde šilingov škode

je povzročil nedavni potres na Siciliji

Po uradnih cenitvah znaša materialna škoda, ki jo je 15. januarja letos povzročil katastrofalni potres na Siciliji, najmanj 8,3 milijarde šil. Vendar pa poudarjajo, da celotnega obsega škode trenutno še ni mogoče ugotoviti. Podobno je tudi glede števila človeških žrtev. Doslej so pod razvalinami našli nekaj nad 200 trupel, medtem ko so ranjenih ljudi našteli več kot 560. Ker pa se odkopavanje podrtih hiš še nadaljuje, ni izključeno, da se bo povečalo tudi število človeških žrtev potresa.

V mnogih vaseh in mestih Sicilije so bila stanovanjska poslopja povsem uničena; na desettisoče ljudi je ostalo brez strehe. Čeprav so medtem ob solidarni pomoči iz vseh delov sveta že uredili cela šotorska naselja ter oskrbeli stanovanja tudi v drugih krajih, mnogi ljudje le polagoma zapuščajo zasnežena polja, kamor so se zatekli iz strahu pred novimi potresnimi sunki.

Solidarni akciji za pomoč žrtvam potresa na Siciliji se je razumljivo pridružila tudi Avstrija. Rdeči križ je svojo prvo večjo pošiljko odpremil na Dunaju v torek. Ta pošiljka obsega celotno šotorsko naselje, imenovano »Camp Austria«. Prostora nudi za 200 oseb, ki bodo imele na razpolago šotore, postelje, kuhinjo in celo lastno napravo za filtriranje vode, kakor tudi lasten agregat za razsvetljavo tega naselja.

Jugoslavija — Zah. Nemčija:

Po desetih letih

spet prvi uradni stiki

V Parizu so se ta teden začeli uradni pogovori med delegacijama Jugoslavije in Zahodne Nemčije glede ponovne navezave diplomatskih odnosov med obema državama. Pogajanja se odvijajo izmenoma na sedežih diplomatskih predstavništev obeh držav v Parizu ter potekajo — kakor je bilo zagotovljeno na obeh straneh — v dobrem ozračju.

Kakor znano, je diplomatske odnose med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo leta 1957 prekinila bonska vlada, ki je takrat še zelo strogo tolmačila tako imenovano Hallsteinovo doktrino, po kateri Zahodna Nemčija ne more imeti uradnih odnosov z državo, katera je diplomatsko priznala tudi Vzhodno Nemčijo. V minulih desetih letih pa se je — kakor vse kaže — tudi v tem oziru že marsikaj spremenilo.

Nemški socialisti

zahtevajo realno politiko

Sredi marca bo v Nürnbergu kongres zahodnonemške socialno demokratske stranke, še prej pa bodo strankine kongrese izvedli v posameznih zveznih deželah.

Tak deželni kongres je imela SPD pred nedavnim v Frankfurtu, kjer so sprejeli prav zanimive odločitve. Zvezno vodstvo stranke so namreč pozvali, naj v bonski vladi (kjer je SPD zdaj v koaliciji s krščanskimi demokrati) vpliva v tem smislu, da bo Zahodna Nemčija končno tudi v dejanjih začela uveljavljati realno popolitiko napram vzhodnoevropskim državam.

Konkretno so se zavzeli za priznanje meje na Odri in Nisi, za vzpostavitev odnosov z vsemi vzhodnimi državami vključno Vzhodne Nemčije ter za ustanovitev brezatomske cone v srednji Evropi z istočasnim zmanjšanjem konvencionalne oborožitve.

Potrošnja govejega mesa in govedoreja v svetu

Z naraščajočo civilizacijo in v razvoju, ko tudi po zaostalih deželah in celinah človekovo ročno delo prevzemajo stroji, potrošnja maščob in škrobnate hrane nazaduje na račun potrošnje mesa kot beljakovinske hrane. Pri mesu pa igra govedina slej ko prej največjo vlogo. To sledi iz podatkov amer. kmet. ministrstva, ki je ugotovilo, da je med letom 1960 in letom 1966 potrošnja govedine v 41 najvažnejših deželah proizvajalkah in potrošnicah mesa narasla za 15 odstotkov, medtem ko je potrošnja svinine narasla le za 5 odstotkov, potrošnja drugih vrst mesa pa za okroglo 11 odstotkov. Leta 1966 je bila govedina na svetovni potrošnji mesa udeležena s 53 odstotki, medtem ko je bila leta 1960 udeležena le s 50 odstotki. V tem času je delež svinine na svetovni potrošnji mesa nazadoval od 40 na 39 odstotkov.

Največ govedine zaužijejo še vedno Novozelandci. Čeprav je njihova potrošnja v omenjenem razdobju nazadovala za 7 odstotkov, so je 1966 zaužili še vedno 229 funtov na prebivalca. Na drugem mestu je sledil Urugvaj z 224 funti, na tretjem pa Argentina z 207 funti. Na četrtem mestu je stala Avstralija s 189 funti, na petem pa Združene države Amerike s 171 funti. Pri tej potrošnji so ZDA uvoznik govejega mesa.

Potrošnja govedine je najbolj narasla v Argentini in sicer za 28 funtov. Vidno je narasla tudi v Evropi z izjemo Švice, Velike Britanije in Norveške, v Sovjetski zvezi, ZDA ter na Madžarskem in Poljskem. Tudi v Italiji, ki krije potrošnjo le nekaj nad polovico iz lastne proizvodnje, je potrošnja močno narasla.

Človeštvo je postalo pri govejem mesu bolj izbirčno. Vse bolj nagiba k volovskemu in telečjemu mesu. Potrošnja volovskega in telečjega mesa je po 41 deželah, ki so največje proizvajalke in potrošnice govejega mesa, med letom 1965 in 1966 narasla za 4 odstotke. V Argentini je 1966 ta potrošnja znašala 175 funtov, v Urugvaju 173, v ZDA 109, v Kanadi 90 in v Avstraliji 87 funtov.

V svetovnem merilu se je potrošnja govejega mesa v letu 1966 povečala za 2 odstotka na prebivalca. Ta porast je vendar še nekoliko večji, če upoštevamo, da se je istočasno število prebivalstva v svetu povečalo za 1,8 odstotka. Temu nasproti je število goved naraslo le v Južni Ameriki, medtem ko je v Evropi, Afriki in Severni Ameriki že nekaj let ustaljeno, v Aziji pa celo nazaduje. Skupno je sedaj v svetu 1,25 milijarde goveje živine. Od tega je je v Evropi 20 odstotkov, v Afriki 10 odstotkov, v Ameriki 30 odstotkov, v Aziji in Avstraliji pa 40 odstotkov.

Tako izgleda, da bo na svetovnem trgu povpraševanje za govejim mesom še naprej naraščalo. Izgleda tudi, da bodo Avstralija in južnoameriške države izvoznice govedine v prihodnje čedalje manj pritiskale na evropski trg, ker ga bodo na bližjem severnoameriškem, afriškem in azijskem trgu lažje spravile v denar kot so ga v preteklosti.

Od 1. februarja do 25. marca:

Svetovna gospodarska konferenca v New Delhiju

Pičla štiri leta po prvi konferenci Organizacije združenih narodov o trgovini in razvoju se bo prihodnji teden v Indiji začela druga konferenca te vrste. Na tej doslej največji svetovni gospodarski konferenci bo sodelovalo okrog 1500 predstavnikov držav, ki so članice OZN.

Druga svetovna gospodarska konferenca se bo začela s poročili šefov delegacij držav v luči priporočil in sklepov prve konference OZN o trgovini in razvoju. Nato bo prešla na obravnavanje tendenc in problemov svetovne trgovine in razvoja. Med te probleme sodijo zlasti trgovinski stiki in trgovina med Zahodom in Vzhodom, pa tudi med razvitimi in nerazvitimi državami. Poleg tega bodo udeleženci konference vzeli v pretres krizo v prehrani v svetu ter njeno povezanost z mednarodno trgovino, z dohodki iz izvoza in z razvojem nerazvitih držav.

Pri obravnavanju vprašanj okoli prehrambene krize v svetu bo govora zlasti o vprašanju, kako naj bi industrijsko razvite dežele pomagale deželam v razvoju, da bi pridelale čim več živil in kako bi pridelana in uvožena živila bolje delila in prodajala. S tem v zvezi bo tudi zanimiva razprava o vprašanju trgovine z industrijskimi polizdelki in finalnimi izdelki. To vprašanje je eno najbolj perečih vprašanj blagovne izmenjave med razvitimi in nerazvitimi državami.

Nova vlada ob novih težavah

Nova, močno spremenjena vlada, s katero se je minuli petek kancler Klaus predstavil zveznemu prezidentu Jonasu in avstrijski javnosti, stoji že na začetku svojega dela pred vrsto negotovosti. Delati bo morala v pogojih državnega proračuna, ki ga je pripravila in pred parlamentom zagovarjala dosedanja vlada, zlasti pa ministri, ki so bili takoj po njegovi sklenitvi zamenjani. Stara vlada pa novi ni le prepustila negotovosti, ali bo ta proračun sploh mogoče realizirati, marveč tudi negotovost, ali bo v dveh letih, ki sta ji kvečjemu določeni, da ostane v funkciji, uspela na gospodarskem področju obrniti na boljše. Ali bo uspela ustrezno poživiti nazadujočo investicijsko dejavnost, racionalizirati industrijsko proizvodnjo, držati naraščajočo brezposelnost v sedanjih mejah, znižati uvoz in povečati izvoz ter obdržati vsaj sedanjo kupno moč in mednarodno veljavo pridelanega šilinga?

Dosedanja vlada kanclerja Klausa teh vprašanj ni mogla rešiti. Le-ta so se v 20 mesecih njene funkcije še bolj zaostrila. Zaradi tega je zgubila zaupanje svoje stranke, to je ÖVP, še bolj pa zaupanje avstrijskega prebivalstva. Star pregovor sicer pravi, da nove metle bolje pometajo, toda ta pregovor ne more zmanjšati akutnosti vprašanja, ali bo novim ministrom finančnih, obče gospodarskih ter notranje- in zunanje političnih zadev v prihodnjih dveh letih uspelo nadoknaditi, kar je bilo v zadnjih dveh letih zamujenega, ter zboljšati, kar je bilo pokvarjenega.

Razvoj postavlja vlado pred nove težave. Le-te so očitno največje v industriji. Njen položaj se je že med 30. junijem 1966 in 30. junijem 1967 poslabšal. Nazadovalo je tako število zaposlenih, kakor tudi število opravljenih delovnih ur, nazadovala pa je tudi vrednost proizvodnje. Od 20 industrijskih skupin, ki jih ima v evidenci avstrijska statistična služba, jih je za ta čas devet poročalo, da je vrednost njihove proizvodnje nazadovala, pri treh pa je stagnirala. Le osem jih je še govorilo o zvišanju proizvodnje. Skupna vrednost proizvodnje le-teh je bila s 25 milijardami šilingov vendar nižja od vrednosti proizvodnje tistih skupin, katerih proizvodnja je stagnirala ali celo nazadovala. Vrednost njihove proizvodnje je namreč znašala 28 milijard šilingov.

V drugem polletju 1967 se je položaj teh industrij še zaostril. Investicijska dejavnost je še močneje nazadovala, dohodki države pa so iz meseca v mesec bolj zaostajali za predvidevanji in pričakovanji državnega proračuna. Primanjkljaj na strani dohodkov je od predvidenih 3 milijard narasel na 7 milijard šilingov.

Letos je že na začetku leta jasno, da bo mogoče gospodarski razvoj obrniti k boljšemu le z izredno težkimi napori na področju povečanja investicijske dejavnosti s strani države kot s strani privatnega gospodarstva. Na obeh straneh pa nastali položaj skoraj ne dopušča nobenih nad. Privatno gospodarstvo se brani investicij, državni blagajni pa manjka denarja za realizacijo eventualnega proračuna, v katerega je prosuli finančni minister Schmitz stavil vse svoje nade. Slabo stoji tudi glede obdržanja kupne moči prisluženega šilinga, saj bodo že podražitve, ki jih bodo s 1. februarjem sprožila zvišanja nekaterih davkov in državnih dajatev, verjetno presegle 3 odstotke sedanjih cen. Da se v takih okoliščinah konkurenčnost avstrijskega blaga na mednarodnem trgu ne more zboljšati, leži jasno na dlani. K vsem težavam pa se kot največja pridružuje pomanjkanje jasnega koncepta, ki bi upravičeval upanje, da se bo položaj — kakor po drugih deželah — pričel postopoma zboljševati, ne pa še naprej slabšati. Ob novi vladi v Avstriji torej samo lahko rečemo, da jo spremljajo tudi nove gospodarske težave.

Sodelovanje dravskih elektrarn

zgled dobrega sosedstva med Avstrijo in Jugoslavijo

2. nadaljevanje in konec

Po poti takega sodelovanja brez diplomatskega posredovanja na meddržavni ravni sta se pričele obe strani dravskih elektrarn že leta 1946 dogovarjati za ureditev vodnega režima na Dravi. Tekom let pa so ti neposredni dogovori pokazali, da je vodno-pravna in vodno-gospodarska problematika na Dravi veliko širša. Tako se je pri DEM in pri ÖDK, ki je bila medtem leta 1947 ustanovljena in ki je prevzela elektrarni Žvabek in Labot porodila misel, ki je bila pozneje uresničena z ustanovitvijo mešane jugoslovansko-avstrijske komisije za Dravo. Ta komisija, ki je bila ustanovljena leta 1950, zaseda vsako leto in obravnava med drugimi tudi problematiko, ki je pravzaprav pomembna samo za DEM in ÖDK. Letos maja bo zasedala v Celovcu. V težnji po čimboljšem sodelovanju oba partnerja pred zasedanji vskladita svoja poročila in se dogovorita o bodočem delu. Tako na zasedanju nastopata z razčiščenimi stališči in usklajenimi predlogi, kar vsekakor dviga njun ugled med ostalimi člani komisije.

Sodelovanje med DEM in ÖDK pa se ne omejuje le na vprašanja, ki jih mora reševati mešana jugoslovansko-avstrijska komisija za Dravo, marveč je takorekoč vsestransko in stalno. Nanaša se na izmenjavo izkušenj pri obratovanju in vzdrževanju električnih naprav, na vprašanja zaprojevanja akumulacijskih bazenov, na sodelovanje pri nastopu visokih voda, pri izmenjavi dispečerskih podatkov in na odgovore glede polnitve akumulacijskih bazenov elektrarn Kazaze in Bistrica v Rožu, kakor tudi na urejanje telekomunikacijskih naprav in izmenjavo informacij o najnovejših dosežkih pri avtomatizaciji in uporabi elektronskih računalnikov v elektrarnah.

Mednarodno pravno je bilo vprašanje »Dravskega sporazuma« urejeno leta 1954, ko je bil po sestankih na Bledu, v Vrbi in v Opatiji ter v Grazu sporazum podpisan v Ženevi. V stremljenju po dobrososedskih odnosih in po gospodarnem izkoriščanju Drave se je v tem sporazumu Jugoslavija obvezala, da ne bo stavila zahtev po odškodnini za škodo, ki jo je utrpela zaradi odvajanja voda iz porečja Drave v porečje Salzach, Avstrija pa se je obvezala, da bo ukinila odvajanje voda iz porečja Drave v Salzach in da bo svoje načrte izgradnje elektroenergetskega gospodarstva v Visokih Turah in na Dravi izdelovala v sodelovanju z Jugoslavijo.

Dravski sporazum vsebuje še vrsto podrobnih določil medsebojnega sodelovanja in obveščanja ter usklajanja nadaljnih načrtov. Sporazum pa se ne nanaša le na Dravo, marveč tudi na Muro, ki je na dolžini 33 km mejna reka med Avstrijo in Jugoslavijo in ki po mednarodnem pravu sodi v porečje Drave. Na Muri je predvidena gradnja 6 elektrarn, od katerih bo imela vsaka letno zmogljivost 80 milijonov kilovatnih ur. Tri bo gradila Avstrija, tri pa Jugoslavija. Posebna problema, ki jih ureja komisija, pa sta prizadevanje za čistočo Mure in gradnja mostov na področju, kjer predstavlja mejo. Tudi pri urejanju problemov Mure vlada obojestransko razumevanje, ki se je že pri urejanju problemov Drave izkazalo za najbolj plodno obliko sodelovanja.

Dravski sporazum je že pred leti presegel okvir koristi DEM in ÖDK. Njegov najlepši sad je novi 220 kV daljnovod, ki je sedaj v gradnji od Bistrice v Rožu proti Labotu in Sloveniji, od tam proti Trstu in naprej do Lienza, kjer se bo spojil z daljnovodom, ki bo od Bistrice v Rožu grajen do Lienza. Pesem bodočnosti pa je sodelovanje dravskih in alpskih elektrarn z dalmatinskimi elektrarnami, ki jih sedaj Jugoslavija gradi. Te elektrarne so založene z vodo v zimskem času, ko je v dravskih in alpskih elektrarnah manjka. V zimskem času bodo torej dalmatinske elektrarne pomagale z električnim tokom napajati avstrijsko gospodarstvo, poleti pa, ko dalmatinskim elektrarnam primanjkuje vode, pa bodo dravske in alpske elektrarne pomagale napajati z električno energijo jugoslovansko gospodarstvo.

Razvoj sodelovanja dravskih elektrarn se je iz preprostih, v nuji časa porojenih oblik, ki so bile na začetku več ali manj ilegalne, razvil v široko meddržavno sodelovanje na področju energetskega sodelovanja. To sodelovanje je lahko v marsičem zgled za razvoj sodelovanja na drugih področjih ne le med tema državama, marveč v mednarodnem gospodarstvu sploh. Tako lahko rečemo, da Drava kot reka tudi v našem industrijskem času izpolnjuje izredno pomembno poslanstvo: s svojo vodno silo je odprla in združuje pot k mednarodni gospodarski integraciji in kooperaciji.

PO ŠIROKEM SVETU

RIM. — Predsednik romunske vlade Ion Gheorghe Maurer in zunanji minister Corneliu Manescu sta ta teden na povabilo predsednika italijanske vlade Alda Mora na uradnem obisku v Italiji. Dnevni red pogovorov, ki so bili predvideni za to priložnost, obsega tako vprašanja dvostranskih odnosov med Romunijo in Italijo kakor tudi mednarodne probleme.

KAIRO. — Za včeraj so arabske sindikalne organizacije pozvale vse sindikalne centrale in delavce na svetu, naj bi 25. januar obhajali kot dan mednarodne solidarnosti z arabskimi narodi. Ob tej priložnosti naj bi organizirali demonstracije proti surovosti izraelske zasedbe ter z raznimi prireditvami podprli boj Arabcev proti imperializmu.

HELSINKI. — Letos se je brezposelnost močno povečala tudi v skandinavskih deželah. Brezposelnost je največja na Finskem, kjer je brez dela 100.000 ljudi; na Švedskem znaša število brezposelnih 70.000 oseb in na Danskem približno 26.000, najnižja pa je brezposelnost na Norveškem, kjer je brez dela le 13.000 ljudi ali 0,9 odstotka delavcev in uslužbencev.

RIO DE JANEIRO. — Komunistična partija Argentine je ob 50-letnici ustanovitve objavila manifest, v katerem poziva prebivalstvo, naj vrže sedanjo Onganiovo „vojaško-fašistično diktaturo". V pozivu predlaga, naj bi ustanovili začasno vlado, ki bi se opirala na široko zvezo nacionalnih demokratičnih in domoljubnih sil. Prav tako naj bi sklicali ustavodajno skupščino, v kateri bi bili zastopniki vseh ljudskih strank.

HANOI. — Uradni severnovietnamski list „Nan Dan" je zavzel stališče k zadnjim izjavam ameriškega predsednika Johnsona glede vietnamskega vprašanja. Johnson je dejal, da bi morali pogovori o miru v Vietnamu slediti potem, ko bi bili izpolnjeni pogoji, ki jih je navedel lani septembra. Izjavil je, da bo Amerika opustila bombardiranje Severnega Vietnama, če se bodo neutegoma začela pogajanja „z utemeljenim upanjem, da bodo plodna", pri čemer „komunisti ne bi smeli izkoristiti ameriškega ukrepa tako, da bi že okrepili svoje sile z vojaštvom in orožjem". Glede teh pogojev so v Hanoju mnenja, da so „zelo drzni" ter v resnici ne pomenijo nič drugega kot spletko Amerike, preračunano na to, da postavi v isti položaj agresorja in žrtev agresije ter prisilili vietnamsko ljudstvo, da se odpove vojni proti nadaljnji ameriški agresiji.

NEW DELHI. — Jugoslovanski predsednik Josip Broz Tito, ki je trenutno na obisku v Indiji, se je odločil, da podaljša ta obisk ter se bo na povabilo indijskega predsednika Zakira Huseina in predsednice indijske vlade Indire Gandhi udeležil današnjega praznika indijske republike. Za ta praznik je prispel v Indijo tudi predsednik sovjetske vlade Kosigin ter v političnih krogih pričakujejo, da bo med predstavniki treh držav prišlo do razgovorov, pri katerih bi obravnavali zlasti vprašanje Vietnama.

BERLIN. — Zahodnonemški kancler Kiesinger je na zborovanju v zahodnem Berlinu izjavil, da je Bonn pripravljen pomiriti se z vsemi vzhodnoevropskimi deželami in posebej še s Sovjetsko zvezo. Zavrnil je nedavne očitke s strani Vzhodne Nemčije in Sovjetske zveze da hoče Zahodna Nemčija spremeniti status zahodnega Berlina in mesto vključiti v zahodnonemško ozemlje.

WASHINGTON. — Znana ameriška črnska pevka Eartha Kitt je na nekem sprejemu v Beli hiši močno razburila duhove, ko je ženi predsednika Johnsona izjavila, da se ameriška mladina razburja, ker jo pošiljajo umirat v vojno, ki je ne razume. V ameriški javnosti so to dejanje mnogi obsodili kot „predrznost", drugi pa so pevko hvalili zaradi njenega poguma. Znani borec za pravice ameriških črncev pastor dr. Luther King je izjavil, da je črnska pevka z Broadwaya storila prav, da je gospe Johnson rekla tisto, kar mnogi mislijo; neki ameriški list pa je zapisal, da bodo besede Earthe Kitt „že dolgo odmevale po salonih Washingtona."

TITOGRAD. — Kolektivi mnogih črnogorskih hotelov so sporočili, da bodo od 1. maja naprej sprejeli na brezplačno bivanje 80 oseb, ki so bile prizadete med nedavnim katastrofalnim potresom na Siciliji. Žrtvam te katastrofe je v črnogorskih hotelih zagotovljena nastanitev v kategorijah A in B.

LONDON. — Velika Britanija in Sovjetska zveza sta podpisali sporazum o tehničnem sodelovanju med obema državama. V britanskih krogih od tega sporazuma pričakujejo zlasti bistveno povečanje trgovinske izmenjave. Prav tako bosta državi izmenjali tudi informacije o znanstvenih raziskavah ter o tehnoloških, gospodarskih in industrijskih vprašanjih.

MINNEAPOLIS. — Ameriški senator Eugene McCarthy, ki se poteguje za kandidaturo pri letošnjih predsedniških volitvah, je izjavil, da je vietnamska vojna osamila Ameriko ter jo ločila od sveta, „toda ne zato, ker bi se mi ločili od sveta, marveč zato, ker se večina sveta ločuje od nas".

PARIZ. — Ta teden so se v Parizu začeli jugoslovansko-zahodnonemški pogovori o ponovni navezavi diplomatskih stikov med obema državama. Redne odnose je — kakor znano — pred več leti prekinila zahodnonemška vlada, ker je Jugoslavija priznala Vzhodno Nemčijo.

MOSKVA. — Sovjetska vlada je pred nedavnim preko svojega veleposlanika v Washingtonu izročila ameriškemu zunanjemu ministrstvu posebno izjavo, v kateri izraža svojo zaskrbljenost, ker Amerika nadalje zaostruje položaj v jugovzhodni Aziji. Vzrok naraščajoče napetosti je vojna v Vietnamu, ki jo je zanetila Amerika, in sedanja politika ameriške vlade, ki ubira pot poteniranja in razširjanja te vojne, je rečeno v sovjetski noti. Hkrati je sovjetska vlada izrazila upanje, da bo ameriška vlada pokazala zmernost ter spoštovala suverenost in ozemeljsko nedotakljivost Kambodže.

PARIZ. — Predstavnik francoske vlade je sporočil, da sta generalni sekretar sovjetske KP Leonid Brežnjev in predsednik prezidija vrhovnega sovjeta Nikolaj Podgorni sprejela povabilo, naj obiščeta Francijo. Prav tako so povabilo za obisk Francije sprejeli tudi najvišji poljski voditelji. Datumi teh obiskov bodo šele določeni.

Da si bomo na jasnem

V posebnem članku obširno poročamo, da bo ansambel Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane spet gostovala na Koroškem. Slovenski odrski umetniki bodo vrnili obisk celovškemu gledališču, katerega člani so dva tedna prej igrali v Ljubljani. Po izkušnjah dolgoletne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo smo vajeni, da so nastopi slovenskih ansamblov vedno na visoki umetniški ravni. Brez pretiravanja smemo zato trditi, da bo izreden kulturni užitek tudi nedeljska prireditev, za katero je samo želeti, da bi bila deležna primernega obiska.

Bližnjega gostovanja iz slovenske kulturne metropole se seveda še posebno veselimo koroški Slovenci. Ravno zaradi tega, ker je to naše veselje iskreno, pa smatramo za potrebno da povemo nekaj jasnih in nedvoumnih besed, naslovljenih na vse tiste, ki so na tem, da — hote ali nehote — napravijo slabo uslugo tako uspešno se razvijajoči kulturni izmenjavi med Koroško in Slovenijo.

Ko je bila lanskoletna predstava ansambla SNG iz Ljubljane v celovškem Domu glasbe izredno slabo obiskana, je koroški tisk katastrofalno nezanimanje celovške oz. koroške javnosti za gostovanje iz Slovenije zelo enostavno »opravičil« s tem, da je krivdo zvalil na koroške Slovence. Taka zlonamerna podtikavanja smo odločno zavrnili že lani in o tem gotovo ne bi več pisali, če se zadeva ne bi ponavljala. Toda podobno »argumentacijo« kot lani v tisku najdemo zdaj v pismu, ki smo ga v zvezi z letošnjim gostovanjem ljubljanskih umetnikov prejeli od celovškega Mestnega gledališča in ki se zaključuje z neke vrste ultimatom, češ da bo šele udeležba pri nedeljski predstavi pokazala, če se tako gostovanje sploh še izplača. Poleg tega pa baje (tako je vsaj v poročilu o nedavnem gostovanju Celovčanov vedel povedati koroški list) tudi v Ljubljani dober obisk pri nedeljski predstavi »ne brez ironije« utemeljujejo s tem, da »morajo koroški Slovenci vendar dokazati, da svoje kulturne zahteve resno jemljejo«.

Ob takem »argumentiranju« res ne moremo več molčati. Ne bomo tukaj ponavljali podrobnosti, ki smo jih navedli lani (Slovenski vestnik štev. 23 z dne 9. 6. 1967), pač pa moramo opozoriti na nekatere načelne poglede.

Ne da bi kakorkoli skušali zmanjševati zanimanje koroških Slovencev za gostovanja iz Slovenije, je kulturna izmenjava med obema deželama nedvomno zamišljena kot izmenjava med dvema sosednima narodoma, ki se naj bi po tej poti medsebojno spoznavala, izpopolnjevala in oplajala. Gostovanja iz Slovenije so torej v prvi vrsti namenjena nemško govorečemu prebivalstvu Koroške, kakor veljajo obiski koroških ansamblov v Sloveniji tamkajšnji slovenski javnosti. Narodni manjšini pa pripada tukaj predvsem vloga posrednika.

Koroški Slovenci smo to vlogo in nalogo jemali zelo resno. Bili smo prav mi tisti, ki smo že v prvih letih po zadnji vojni (ko so drugi še postavljali »železne zavese« in se šli nevarno igro »hladne vojne«) z velikim trudom in z znatnimi žrtvami začeli polagati temelje kulturni izmenjavi. Ta naš prispevek je bil medtem deležen uradnega priznanja tako s koroške kot s slovenske strani. Ko smo slovenski kulturi utirali pot med naše nemško govoreče sodeželane, smo se ob kulturnih stvaritvah slovenskega naroda bogatili tudi sami, hkrati pa z lastno kulturno dejavnostjo tudi svoj delež prispevali v skupno zakladnico slovenske kulture.

Dokazov za to, da nam je bila in nam je slovenska kultura vedno srčna zadeva, pa gotovo ni treba iskati le v zgodovini našega ljudstva, marveč jih je dovolj tudi v sedanjosti. Kdor tega ne vidi, mora biti slep; ali pa je njegovo podtikavanje namerno in potem stvari kot taki gotovo ne more koristiti.

GOSTOVANJE SNG IZ LJUBLJANE:

Oder Mala drama

bo v celovškem gledališču uprizoril

Pinterjevo „Vrnitev“

Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, bodo v okviru tradicionalne izmenjave med celovškim Mestnim gledališčem in Slovenskim narodnim gledališčem v Ljubljani slovenski gledališčniki spet gostovali na Koroškem. V nedeljo 28. januarja ob 19.30 uri zvečer bodo v celovškem Mestnem gledališču uprizorili dramo „Vrnitev" mladega angleškega avtorja Harolda Pinterja, ki jo je v slovenščino prevedel znani slovenski pisatelj Ciril Kosmač. Pod vodstvom režiserja in ravnatelja Male drame SNG Žarka Petana se bodo koroškemu občinstvu spet predstavili znani in priznani slovenski odrski umetniki, med njimi tudi prvak ljubljanske Drame Stane Sever, poleg njega pa še Iva Zupančičeva, Jurij Souček, Maks Bajc, Tone Slodnjak in Janez Albreht.

Nekaj besed o avtorju in vsebini komada, ki ga bodo v Celovcu uprizorili gledališki umetniki iz Ljubljane, povzemamo iz članka, ki ga je v gledališkem listu Drame SNG objavil Janez Negro.

Harold Pinter, rojen leta 1930, velja danes za najbolj svojevrstnega in mogoče najbolj nadarjenega med angleškimi gledališkimi avtorji mlajše generacije. Nastopa tudi kot poklicni igralec pod imenom David Baron. Leta 1957 je začel pisati gledališke igre, v katerih se občutek nejasne stiske prepleta z občutkom nevarnosti, ki ji je izpostavljen človek, občutek, ki prihaja naravnost od Becketta in Kafke. Tako so nastala njegova dela „Soba" (1957), „Zabava ob rojstnem dnevu" (1958), „Oskrbnik" (1960), „Servirana mizica" (1960), „Zbirka" (1962) in „Vrnitev" (1962).

Ruth (Iva Zupančičeva) in Lenny (Jurij Souček) iz Pinterjeve drame „Vrnitev"

Njegove igre, pisane v pirandellovskem slogu, so zgrajene na načelu dvoma, kajti vsaki na videz jasni in nedvoumni trditvi postavlja avtor nasproti drugo, prav tako jasno in nedvoumno trditev. Posledica tega je, da se nam skozi zelo realistične situacije kaže vsakdanja stvarnost v drugačni luči, kot smo jo navajeni videti.

„Vrnitev" bi lahko vključili v sistem „seksualne revolucije" in svobodne ljubezni, o kateri se mnogo govori v Angliji v zvezi z novejšo dramatiko mlajše generacije. Ozračje, ki ga slika avtor, in notranji spopadi v zaprtem prostoru, so kljub dozdevnim nejasnostim povsem razumljivi in so komaj prikriti simptomi dobro znanih kliničnih primerov. Toda bolj kot vzroki takšne situacije je važen način, kakor avtor osvetljuje nezrelost in brezčutnost svojih oseb, kot bi skozi povečevalno steklo opazoval gibanje žuželk. —

V izvedbi ljubljanskih igralcev bo prireditev gotovo spet oseben užitek za vsakega ljubitelja odrske umetnosti. Zato obisk predstave toplo priporočamo in opozarjamo, da se vstopnice dobijo pri blagajni celovškega Mestnega gledališča.

„Grafični list 68”

Važna akcija za širjenje slovenske umetnosti

Pod naslovom »Grafični list 68« je slovenski list »Naši razgledi« v sodelovanju z Moderno galerijo v Ljubljani začel zanimivo in svojevrstno akcijo, s katero hoče približati čim širšemu krogu stvaritve sodobne slovenske likovne umetnosti. Odločil se je za grafiko torej tisto zvrst umetnosti, v kateri so se slovenski umetniki posebno uspešno uveljavili ter uživajo danes svetovni sloves.

Za akcijo »Grafični list 68« so organizatorji pritegnili k sodelovanju vrsto najpomembnejših grafičnih umetnikov, katerih vsak bo izdelal po 50 ročnih odtisov enega izmed svojih reprezentativnih grafičnih listov. Iz tega izbora potem lahko vsak naroči posamezne grafike po izredno nizki ceni, ki znaša le 200 Ndin, to je približno 400 šilingov.

Prva serija v okviru te akcije obsega grafike Janeza Bernika Rika Debenjaka, Andreja Jemca, Vladimira Makuca, Kiara Meška in Marjana Pogačnika. Dela teh umetnikov so že razstavljena v ljubljanski Moderni galeriji, pozneje pa jih bodo prikazali tudi v drugih slovenskih središčih.

Organizator akcije »Grafični list 68« ima v načrtu še nadaljnje serije. V drugi seriji, ki je prav tako predvidena še za letos, bodo na izbiro grafike Bogdana Borčiča, Joža Horvata-Jakija, Dževada Hoza, Božidarja Jakca, Franceta Miheliča in Karla Zelenka. Pozneje pa nameravajo to akcijo razširiti tudi na jugoslovansko ter na svetovno grafiko.

KULTURNE DROBTINE

● V celovški galeriji Slama je trenutno zanimiva razstava, ki pod naslovom „Štiri stoletja avstrijske topografske grafike" prikazuje 242 listov 22 umetnikov. Zastopana so mnoga znana imena, kot Valvazor, Merlan, Mercator, Setznagel in drugi, ki so v minulih stoletjih skrbno risali zemljevide, mestne načrte in pokrajinske podobe ter tako bistveno doprinesli h temu, da nam je danes znana zgodovina posameznih krajev in pokrajin. Razstave, kakršno zdaj posreduje galerija Slama, v Celovcu še ni bilo, zato smo prepričani, da bo deležna širokega zanimanja.

● Društvo slovenskih skladateljev je začelo izdajati posebno zbirko, ki se imenuje Slovensko glasbeno izročilo. V tej zbirki nameravajo objaviti skladbe slovenskih avtorjev od konca 18. stoletja do danes. V prvem zvezku te zbirke sta dve drobni skladbi „Pesem" (izvirno Lied) in „Ljubici" (An Liebchen), obe s slovenskim tekstom, ki sta bili izvirno objavljeni v almanahu „Blumen aus Krain" leta 1781 z notami, katerih avtor je bil po dosedanjih ugotovitvah A. T. Linhart.

● V tržaškem likovnem muzeju „Revoltella" je bila odprta velika retrospektivna razstava slovenskega tržaškega slikarja Lojzeta Spacala. Razstava obsega 158 grafik, ki predstavljajo zanimiv prerez skozi tridesetletno ustvarjanje danes svetovno znanega umetnika. Ob razstavi je izšel tudi posebno okusno urejen katalog, ki je pravzaprav Spacalova grafična monografija.

● Prihodnji mesec bo v Turčiji začela delati prva televizijska postaja. Prvi program bodo predvajali iz Ankare. Opremo so izdelali v Zahodni Nemčiji, kjer se je izvežbalo tudi celotno osebje, ki bo zaposleno pri mladi turški televiziji.

CEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRIBU

Še nekaj fragmentov ob „programu“

Značilno za „program" Narodnega sveta koroških Slovencev je, da govori na dolgo in široko o vsem mogočem (o Langobardih in Bavarcih, o vesoljskih poletih, o družinski pesmi itd.), čisto nazadnje pa o „temeljih". Narodni svet vse obeša v zrak in ko že stoji neka zgradba in se dvigajo neki stolpi proti krščanskim oblakom, pa vsemu na hitrico podrine še temelje. Toda na čem je zgrajeno prvih šest poglavij? Očitno ne na temeljih. Sploh poglavja niso razdeljena, vse bi lahko stalo povsod.

Vsebinski zmedi sledi robata oblika. Takšne kvante, ki imajo svoje vire v skreganosti avtorja s samim seboj, pač ne morejo biti „povzdignjene do časti" (II. poglavje, 2. dostavek) programa. En stavek za primer: „Drugo sredstvo za gojitev domače skupnosti in domačega vzdušja v družini je izvajanje običajev v duhu narodnega izročila" (V, 5. odst.); devet samostalnikov, pol glagola. Ta slog se vleče kakor kurja črева skozi celotni referat.

Vsak pameten program more biti obrnjen le na znotraj, to pomeni: (tudi povprečni) programi nalagajo delo programovcem, torej samemu sebi, svoji skupini ali stranki in ne drugim. Če predlagam in želim ustanovitev tega in onega, kar mi po postavi ne pristoji, potem je to v zadnjem le prošnja do drugega in ne program. Prav gotovo bomo morali Slovenci prositi še naprej, saj smo „miroljuben, delaven, požrtvovalen ter veren narod" (I, zadnji odst.); obenem pa bomo morali stokratno pomnožiti delo, če bomo hoteli kaj doseči. S programi za druge ne bomo prišli do cilja. Država se je navadila, da smo prosjačili tudi za pravico, skozi vsa stoletja do danes; tega program ni zapisal. Drugi so si jo vzeli, mi pa smo molili zanjo — in je še danes nimamo. Izgleda pa, da si jo bomo prisvojili zdaj z nategovanjem „krščanskega" meha. Pomnožiti delo pa pomeni najprej skleniti narodno razpoko, strniti, zediniti... Samo da Narodni svet tega zavestno noče.

Vsak narodnopolitični program za koroške Slovence se bo moral baviti s psihološkim vprašanjem: v kakšnem razmerju je slovenska narodnost z našim telesnim in duševnim življenjem? Kako nam narodnost pomaga uresničiti življenjske cilje posameznika in celote in kako nas pri tem ovira? Moral bo odkrito in nepristransko analizirati naš položaj, na kar bi se moralo navezati koordinirano, organizirano narodno delo. Dajati bi moral pobude in biti kažipot, ne pa sveto pismo. Že samo višina naših tednikov bi bila za naše razmere dovolj programa. Vpeljati bi morali svoj politični koledar in nehati posnemati politične matrice. Sicer pa so programi odveč, dokler nekdo kategorično zavrača predloge samo zato, ker prihajajo iz drugega tabora. Programi, ki ne zajamejo celotnega slovenskega življenja na Koroškem, smešijo, so anahronizem, nasprotujejo vsaki integraciji.

V rubriki „Tribuna bralcev" objavljamo dopise bralcev našega lista ter izrecno ugotavljamo, da v teh dopisih izražena mnenja niso nujno tudi stališče lista.

Uredništvo

Lepi nauki so odveč, če ni koga, ki bi jim verjel in se jih držal. Malo primitivno je iskati „temelje kulturnega dela na Koroškem pri Slomšku" (VII, 8. odst.), kakor je skrajni narodnopolitični primitivizem pričakovati od avstrijskih strank, morda celo tudi od FPÖ, da „bi morale tekmovati" (VI, zadnji odst.) med seboj v ljubezni do slovenske manjšine. Ali: „Slovenska narodnost ne ustvarja politične ločitve ne v zadevi državljanstva ne v zadevi strankarske pripadnosti. Narodnost ne ovira, da je Slovenec lojalen državljan te ali one države, da je pripadnik te ali one stranke" (IV, zadnji odst.). To je pravilna ugotovitev: narodnost ne ustvarja ločitve; pač pa jo ustvarja Narodni svet. Kdor je manj ali drugače katoliški kakor Narodni svet, ali kdor ni katoliški, po mnenju Narodnega sveta ne more biti Slovenec. Ali je mogel Narodni svet povedati to še jasneje: „Slovenci smo kristjani po veri, po narodnosti pa slovenski rod" (IV, 7. odst.)?

V isti meri kot drugi narodi sveta „stopa (tudi, op. pisca) slovenski narod v novi vek na prelomnici časa" (III, 2. odst.). Nič bolj in nič manj. Čemu je bilo treba to vstaviti v program? Čas velja vendar za vse enako. „Materinski dan" (V, zadnji odst.) ima opraviti z narodnim programom ravno toliko kot dan varčevanja s planinskim društvom. Človek se ne moreš nastrmeti ob tolikšnih frazah: „Sedaj so takšni časi, da moramo sinovi in hčere bogatiti in duhovno usmerjati matere" (V, zadnji odst.). Mar prej ni bilo tako? Matere, ki so izšolale svoje otroke, so bile tudi pripravljene, da se duhovno bogatijo ob svojih sinovih. Je to narobe in kaj slabega? Sin-izobraženec ki ni v stanju bogatiti svojo mater, najbrž tudi drugih ne bo mogel. Tudi ni res, da bi bila samo „od matere odvisna govorica in narodna zavest v družini" (V, 6. odst.). Niso nam potrebne samo „zdrave družine" (V), temveč tudi zdrava vzgoja po naših dijaških in študentovskih domovih in prav tako po šolah! Ne samo zdrave družine, temveč tudi zdravi narodni voditelji!

-nsch

Slovenski ples nas je spet združil v prijetni domačnosti

Prostori delavske zbornice v Celovcu so bili minulo soboto zvečer spet prizorišče tradicionalne največje družabne prireditve koroških Slovencev — Slovenskega plesa. Kakor vsako leto so se tudi tokrat k 17. Slovenskem plesu zbrali prijatelji prijetne družabnosti in domačnosti od Zilje do Libuškega polja. Da je med njimi prevladovala mladina, se razume samo po sebi.

Letošnji Slovenski ples je s svojim obiskom spet počastil deželni glavar Hans Sima s soprogo. Enako kakor njega so udeleženci z veseljem pozdravili jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu, ing. Karmela Budihna s soprogo, konzula Željka Jegliča s soprogo in ostale člane generalnega konzulata ter skupino predstavnikov republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, predsednika konference Janeza Vipotnika s soprogo, člana konference Zorana Poliča s soprogo, predsednico komisije za manjšinska vprašanja in mednarodne zveze Majdo Bojc s soprogom ter predsednika Občinske skupščine Kranj Slavka Zalokarja. Plesa so se udeležili še predsednik avstrijsko-jugoslovanskega društva v Celovcu, bivši namestnik deželnega glavarja Mathias Krassnig, vodja manjšinskega šolskega oddelka pri deželnem šolskem svetu Rudi Vouk, dvorni svetnik dr. Joško Tischler in številni predstavniki slovenskih narodnih organizacij.

Ko je predsednik Slovenske prosvetne zveze, dr. Franci Zwitter otvoril 17. Slovenski ples in posebej pozdravil častne goste, so se najprej predstavili sodelujoči ansambli. Uvodni spored je začel trio Vitala Ahačiča s pevcema Branko Strgarjevo in Stojanom Benetom. Njegov venček narodnih je že od vsega začetka ustvaril prijetno domače vzdušje. Za njim se je predstavil osemčlanski ansambel Plesne zveze Slovenije iz Kranja s čudovito garderobo in dovršenimi plesi. Medtem je v gornji dvorani začel igrati trio Vitala Ahačiča. Zaključno se je v veliki dvorani še predstavil Mestni ansambel iz Ljubljane s pevcema Marjano Deržajevo in Momčilom Ukopavljevičem.

Marjana Deržaj je v spremljavi ljubljanskega mestnega ansambla dvignila mladino do razigranosti

Ubrani komadi obeh ansamblov, zlasti pa njuni pevci so kmalu razgibali staro in mlado. Ples se je začel in število parov se je naglo večalo. Starejši med njimi so se raje vrteli po starih „navajenih" vižah, mladina pa se je navduševala za sodobno glasbo in plese. Spored je bil lepo doziran, kar je omogočilo, da je prišel vsakdo na račun, ki se je hotel zavrteti. Da pri vsem ni manjkalo prijetnih srečanj in pogovorov med starimi prijatelji in znanci bodi samo ob robu dodano. Prijetna družabnost je brez sleherne motnje trajala do zgodnjih jutranjih ur.

VABILO

V soboto 3. februarja 1968 s pričetkom ob 9. uri dopoldne bo v dvorani I Delavske zbornice v Celovcu

OBČNI ZBOR ZVEZE KOROŠKIH PARTIZANOV

Občni zbor sodi v okvir proslav ob 25 letnici začetka oboroženega odpora koroških Slovencev proti nacizmu. Vsi, ki sodelujejo v borbi za mir in prijateljske odnose med narodi, prisrčno vabljeni. **Glavni odbor**

Dva nova grobova v Bilčovsu

S svojo neizprosno roko je posegla smrt v zadnjem tednu med naše vrste in pretrgala nit življenja dvema bivšima kmetoma, ki sta uživala ugled in spoštovanje daleč preko meja naše občine. 16. januarja je po težki bolezni v 75. letu starosti umrl Valentin Kropfič, pd. Mežnar v Velinji vasi. V mladih letih se je pokojni leta 1912 pridružil porajajočemu se pevskemu zboru našega prosvetnega društva »Bilke« in bil dolga leta njegov aktiven član. Tudi gasilci v Bilčovsu ga štejejo med ustanovne člane svoje bivše pihalne godbe. Po ustanovitvi lastnega gasilskega društva v Velinji vasi je bil, dokler je mogel, njegov aktivni član. Vse dni svojega življenja je bil pokojni Valentin Kropfič vedrega značaja in velik prijatelj lepih knjig. Mnogo je čital in se pri tem v svoji izobrazbi neprenehno izpopolnjeval. V težkih letih dveh vojn in povojnih let je s ženo vzgajal in preživljal svojo družino in se s trdim delom trudil za njen vsakdanji kruh. Pred svojo upokojitvijo je bil zaposlen pri cestni upravi.

Tri dni za njim je nenadoma preminul v starosti 85 let Janez Krušic, pd. stari Krdov na Mošenici. Bil je z dušo in telesom kmet, ljubil je svojo zemljo in jo negoval kot zakladnico svojih zemeljskih potrebščin. Dom, na katerem je kmetoval dolgo vrsto let, je kmalu zaslovel kot zgledna kmetija. Za takega je skrbel tudi še na svoja stara leta. Čeprav mu je življenje že naložilo deveti križ, je še vedno delal in pomagal, kjer je le mogel. Tudi pokojni Krdevov oče je bil vesele narave, svojo materino besedo in našo pesem pa je ljubil iz vsega srca. Domače gasilsko društvo ga šteje med svoje ustanovitelje leta 1906.

Pri obeh pogrebih je bila prisotna izredno velika množica žalnih gostov. Gasilci in pevski zbor »Bilke« so obema izkazali zadnjo čast, pogrebne obrede pa je opravil šentjanški župnik. Žalujočima družinama izrekamo naše iskreno sožalje.

Podjuna za sodobno prašičerejo

Tečaji, ki jih je priredil Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev minuli četrtek in petek v Podjuni, so pokazali, da se je z njegovim delom tudi gledanje kmečkih ljudi v Podjuni na sodobna kmečka vprašanja v zadnjih letih bistveno spremenilo. To je pokazala tako udeležba na tečajih, kakor tudi podkovanost nekaterih udeležencev v prašičereji in v pitanju kvalitetnih mesnatih prašičev.

Tečaji na Žamanjah, v Globasnici in v Pliberku so združili 130 kmetov in kmetic. Največja udeležba je bila razumljivo v Pliberku, kjer je krožek že najbolj zakoreninjen. V Breznikovi dvorani se je zbralo okoli 70 udeležencev. Da bi jih iz vsakdanjega dela in skrbi čim bolj pritegnili k zanimanju za aktualna vprašanja sodobne reje in pitanja prašičev ter njihovega vnovčenja, sta jim Slovenska kmečka zveza in Slovenska prosvetna zveza najprej posredovale vsebino treh filmov zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo s področja prašičereje.

Po tem uvodu sta povzela besedo predavatelja, ing. Gold od koroške kmetijske zbornice, ki je govoril o vprašanjih reje in krmljenja mesnatih prašičev, in svetovalec pri krmljenju Staber od koroške Raiffeisenove zveze, ki je govoril o vsakodnevnih vprašanjih reje in krmljenja prašičev na podlagi krmnih mešanic. Oba sta predavala tudi na Žamanjih in v Globasnici. Njihova izvajanja je v organizacijskem pogledu dopolnil poslovodja krožka Blaž Singer, iz svojih izkušenj pa tudi številni izkušeni prašičerejci.

Udeleženci so bili s potekom tečajev zelo zadovoljni. Poleg članov krožka se jih je udeležilo tudi precejšnje število kandidatov, ki hočejo stopiti v vrste krožka oz. pogodbenega kmetijstva, ki ga razvija.

Branka Strgarjeva in Stojan Bene pri eni izmed svojih prijetnih pesmi

V A B I L O

Športno društvo Št. Janž v Rožu priredi v nedeljo 28. januarja 1968 na Šentjanških Rutah

VELESLALOM

z naslednjim sporedom:

9.00 Izdaja startnih številk (Gostilna Tišlar)
10.30 Pričetek tekme
15.00 Razdelitev nagrad pri Tišlarju v Št. Janžu

Prijave udeležencev tekme prejema gostilna Tišlar v Št. Janžu do jutri 17. ure.

Prijatelje smučarskega športa in Šentjanških Rut vabi k udeležbi

odbor.

U R A D N E U R E

Celovška podružnica graškega urada zavoda za starostno zavarovanje delavcev ima v februarju svoje uradne ure:

6. 2. ŠMOHOR, uradno poslopje,
7. 2. BREŽE, Mestni občinski urad,
13. 2. BELJAK, Kaiser-Josef-Platz 1,
14. 2. SPITTAL OB DRAVI, Lutherstraße 4,
20. 2. ŠT. VID OB GLINI, Friesacher Straße 1,
21. 2. WOLFSBERG, Weyerplatz in
27. 2. BELJAK, Kaiser-Josef-Platz 1.

Povsod od 8. do 12. ure dopoldne.

K O L E D A R

Petek, 26. januar: Polikarp
Sobota, 27. januar: Janez zl.
Nedelja, 28. januar: Peter Nol.
Ponedeljek, 29. januar: Frančišek
Torek, 30. januar: Martina
Sreda, 31. januar: Peter
Četrtek, 1. februar: Ignacij

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Deželno prvenstvo v smučarskih skokih:

Janko Zwitter na drugem mestu

V nedeljo so bile v Gmündu zaključene smučarske tekme za deželno prvenstvo v nordijskih disciplinah. Pri tem je pri smučarskih skokih v splošnem razredu Janko Zwitter od Športnega društva Zahomec zasedel drugo mesto. Prvo mesto je zasedel večletni deželni prvak Baldur Preiml od WSG Radenthein, ki se bo udeležil zimske olimpiade v Grenoblu. V skupini juniorov je v deželnem prvenstvu smučarskih skokov zasedel Hanzi Schnabl od športnega društva Zahomec s skoki dvakrat po 50 metrov tretje mesto.

Janko Zwitter kot smučarski skakalec veliko obeta. Doslej deželni prvak med juniori je pri skokih zadnje koroško-slovenske turneje na treh skakalnicah zasedel vidna mesta in se v odsotnosti Preimla postavil na prvo mesto med koroškimi skakalci. V Möltschachu je skočil 68 in 73 metrov, v Feldkirchnu 56,5 in 58 m, v Mariboru pa 56,5 in 56 metrov. V Gmündu je skočil 52,5 in 54 metrov in dobil za to 190,4 točke, medtem ko je Preiml s skoki 58 in 57 metrov dobil 213,2 točke.

Mejna prehoda Rabštanj-Vič in Holmec pred modernizacijo

Mejna prehoda med Koroško in vzhodno Slovenijo Rabštanj-Vič in Holmec že nekaj časa ne odgovarjata več cestnemu mejnemu prometu, ki se na njih odvija in ki iz leta v leto narašča. Spričo tega so se pristojne avstrijske in jugoslovanske oblasti sporazumele, da bodo ta mejna prehoda modernizirale. V tem sklopu bodo urejene, razširjene in asfaltirane tudi ceste do teh prehodov, v kolikor že niso.

Na avstrijski strani je cesta do mejnega prehoda Rabštanj-Vič že nekaj let urejena. Lani so pričeli modernizirati tudi njen odsek med Vičem in Dravogradom. V tem sklopu je nastal problem mostu, po katerega sredini teče meja in ki je za sodobni avtomobilski promet vse preozek. Glede gradnje novega mostu v Rabštanju sta se obe državi sporazumeli, da ga bo v širini 10 metrov zgradila Jugoslavija, Avstrija pa bo svoj delež prispevala v gotovini. Istočasno se je Avstrija obvezala, da bo na prehodu zgradila novo carinarnico, ker je obstoječa vse preveč utesnjena.

Tudi mejni prehod na Holmecu bo na avstrijski strani dobil novo carinarnico. Še bolj kot to potrebo pa sta obe državi uvideli potrebo po ureditvi, razširitvi in asfaltiranju ceste na odseku Poljane—Holmec in na odseku Pliberk—Holmec. Avstrijski odsek te ceste bo razširjen na 6 metrov.

S tem ne bo zadoščeno le željam prebivalstva na obeh straneh meje, ki se poslužuje ugodnosti maloobmejnega prometa, marveč bo zadoščeno tudi potrebam cestnega prometa na relacijah severna in severozahodna Evropa — evropski jugovzhod. Največje koristi od modernizacije teh mejnih prehodov pa bosta gotovo imeli Koroška ter vzhodna Slovenija s svojimi mesti Maribor, Ptuj in Celje ter turističnimi centri na Pohorju in v Zgornji Savinjski dolini.

Porsche spet na Koroškem

Minuli teden je prešlo koroško deželno zastopstvo za avtomobile znamke Volkswagen v nove roke. Od sedanjega deželnega zastopnika ing. Rolfa Knocha je to zastopstvo prevzela Porsche-Konstruktions-KG iz Salzburga. S tem se je podjetje, ki ga je pred leti ustanovil konstruktor avtomobilov, prof. Ferdinand Porsche, praktično spet vrnilo na Koroško, kjer je domovalo že v prvih povojnih letih. Takrat se je podjetje hotelo naseliti v Gmündu, kjer je bila izdelana prva serija njegovih avtomobilov. Zaradi raznih težav je vendar Koroško kmalu zapustilo.

Na tiskovni konferenci in sprejemu, ki sta bila povezana s prevzemom deželnega zastopstva VW s strani podjetja Porsche, je bil podan tudi zanimiv pregled o prednostih, ki jih tvrdka „Volkswagen" v Wolfsburgu v Zahodni Nemčiji nudi avstrijskemu gospodarstvu. Avstrija je relativno gledano najboljši kupec VW avtomobilov, kar je spričo tega, da je večji del njene pokrajine gorat in hribovit, tudi razumljivo. Podjetje VW daje avstrijski industriji dokaj pomembna naročila. Tako je lani pri tovarni Semperit kupilo avtomobilskih gum v vrednosti 50 milijonov šil. Lake, ki so potrebni pri popravilu VW avtomobilov v območju EFTA, proizvaja neko avstrijsko podjetje. Mimo tega je skoraj polovica avtomobilov, ki jih izdelujejo v Wolfsburgu lakirana z laki avstrijskega izvora. Tudi za obloge na zavorah in sklopkah VW potrebni azbest je avstrijskega izvora.

Od podjetja Porsche kot glavnega uvoznika VW avtomobilov v Avstriji pa bodo imele koristi tudi občine Celovec, Beljak, Št. Vid in Wolfsberg. Podjetje namreč zagotavlja tem občinam 300 stalnih delovnih mest in jim bo odvajalo na nje odpadajoči znesek davka na obrtni in kapitalni donos.

Deklica s čebričkom

(Japonska pravljica)

V starih časih sta v neki vasici živela mož in žena. Bila sta sprva bogata in ugledna meščana; v sijaju in izobilju so jima tekli dnevi; nato pa so se zgrnile nad njiju nesreča za nesrečo, obubožala sta in mnogo sta morala prestati. Odšla sta iz mesta v vasico, kjer ju nihče ni poznal.

Edino bogastvo, ki jima je ostalo v nesreči, je bila njuna hčerka. Tako mila in lepa je bila, da so ljudje ostali in gledali za njo, kadar je šla mimo. Na vsem svetu ni bilo nobene tako lepe in priljudne deklice.

Nekega dne pa je oče umrl in kmalu nato je mati od žalosti zbolela.

— Oh, gorje, je mislila, — kaj bo z mojo hčerko, če umrjem? Kako ji bo škodila njena milina in lepota; ker je revna, ji ne bodo ničesar privoščili in vsepovsod ji bodo skušali škoditi.

Ko pa je prišla njena zadnja ura, je poklicala hčerko in jo rotila, naj bo vedno marljiva in poštena. Nato ji je rekla, naj prinese lesen čebriček, ki je stal pred kuhinjskimi vrati. Deklica je ubogala, prinesla čebriček ter pokleknila k materinemu ležišču. Tedaj je mati vzela čebriček in pokrila z njim dekličino glavo, da ji je zakrila pol lepega obraza. Tako nihče ni mogel videti, kako zelo je zala in mikavna.

In hčerka je obljubila, da bo vse dni nosila čebriček na glavi. Nato je mati mirno zatisnila oči.

Uboga deklica je ostala čisto sama na svetu in sama si je morala služiti vsakdanji kruh. Kot dninarica je dan za dnem hodila h kmetom in delala na njivah. Najtežja dela je opravljala in nikoli ni tožila. Ker je pa zmeraj nosila čebriček na glavi, so jo ljudje klicali Hači-čibime, to se pravi Deklica s čebričkom.

Marsikateri mladenič je zaslutil, kako lepa mora biti, če je pogledal od strani pod čebriček. Marsikateri mladenič jo je prosil, naj vendar odloži grdi čebriček. Toda Hači-čibime ni prelomila obljube, ki jo je dala materi.

Ko je nekega dne okopavala na njivi, jo je zagledal bogat kmet. Bil je vesel, ko je videl, kako urno ji gre delo od rok.

— To je odlična delavka, si je mislil in ko je opazil, kako lepo se obnaša, jo je vzel k sebi v hišo. Njegova žena je bolehala že nekaj let in se ni ganila iz postelje, Hači-čibime naj bi ji stregla. Dobro se je godilo deklici, v miru in zadovoljstvu je živela.

Takrat pa se je vrnil domov najstarejši gospodarjev sin. Dolgo je hodil po svetu, se učil in se je razveselil spet svojega doma. Komaj je zagledal deklico, mu je bila vse. Ljudje so mu pripovedovali, da nikoli ne sname čebrička, norčevali so se iz nje in rekli, da je prismojena. Toda ko je prvorojenec opazoval njeno mirno, žlahtno vedenje, se ni mogel premagati. Nekega večera je pogledal pod čebriček in zagledal mili, nežni obrazek. Odločil se je, da se bo z deklico poročil.

Ko je povedal o svoji nameni očetu in materi, sta se razjezila in pripovedovala sinu o dekletu vse najslabše, kar sta se le mogla izmisliti. Toda vse govorjenje in obrekovanje ni prav nič zaleglo, sin je hotel poročiti Hači-čibime in morali so določiti poročni dan.

Hači-čibime je bila žalostna, ko je videla, kako nezadovoljna sta oče in mati s sinovo izbiro. Jokala je in jokala in prosila ženina, naj si izbere drugo nevesto.

Neke noči pa se je deklici s čebričkom v sanjah prikazala mati in ji rekla:

— Ljuba moja hčerka, le poroči se s sinom bogatega moža, vse bo še dobro.

Deklica se je pomirila, zjutraj je vesela vstala in sama pomagala pripravljati svatbo.

Prišel je poročni dan. Nevesti so hoteli sneti čebriček z glave. Toda kdo bi si mislil? Čebrička niso mogli niti premakniti, kaj šele, da bi ga sneli z nevestine glave.

Uboga deklica je kričala od bolečin, vaški fantje in dekleta pa so se norčevali in zasmehovali nevesto s čebričkom na glavi. Ženin pa je dejal: — Rad te imam tudi s čebričkom, in se poročil z njo.

Nato se je pričela svatbena gostija. Prijatelji in znanci so sedeli za mizami in pili na nevestino zdravje. Nenadoma pa se je čebriček na nevestini glavi z glasnim pokom razletel in treske so zletele po tleh. Ko so jih pobrali, so videli, da so sami dragulji in biseri. To je bila nevestina dota.

Toda še bolj kot dragocenosti so svatje občudovali nevestino lepoto. Sijala je nad vsem najlepšim, kar si morete lepega misliti v človeškem življenju. Svatje so peli in vriskali do jutra.

Me slišiš Vietnamka?

Kje si zdaj ti, Vietnamka:
ali počeš na pogorišču kolibe,
ali poslušaš daljno grmenje bomb!

Vietnamka, ali so modre tvoje oči
kot slapovi rodnih rek,
ali sive kot železo, ki ga nosiš!
Ali poznajo tvoja usta nasmeh,
ve tvoje srce za veselje!

Slišiš glas mojega srca!
Vidiš žalost v mojih očeh!
Žalujejo skupno s teboj, žalujejo,
ker sreče ne morem deliti s teboj,
in tvoji dnevi niso kot moji.

Naši otroci spijo mirno.
Brezskrbnost koraka po njihovem snu.
Me slišiš, Vietnamka!
Ti, ki morda bredeš po živem blatu,
ali poslednjič zreš koščck nebesne modrine.
Ali me slišiš, Vietnamka!

SLAVICA STANOJEVIĆ,
4. razr., Železnik

Hišica na palici

To ni bila ograja iz kolov in iz žice, ampak iz pušpana. Posadil ga je sosed in ga vsako leto obrezal s škarjami. Odrezal je vsak vršič in vsako vejico, da je bila ograja ravna in gladka. Ljudje, ki so hodili mimo, so ostali in gledali, ker česa podobnega še niso videli.

V kotu za hišo sta v ograji stanovala kos in sinica. Kos je stanoval v pritličju. Nekoliko se je zredil in se mu ni dalo hoditi v prvo nadstropje. Zato si je vzel sinico za podnajemnico.

Podnevi sta se kos in sinica poredko videla. Odšla sta vsak po svojih opravkih. Ponoči sta se vrnila domov, tedaj je bilo temno in spet se nista videla. Tudi če bi imela luč, se ne bi videla, ker sta bila oba zaspana.

Tako sta le tu in tam spregovorila kako besedo.

»Dobro jutro,« je rekla zjutraj sinica in že je odletela.

»Dobro jutro,« je odgovoril kos. Zaman je gledal za podnajemnico, ki je švignila čez hišo.

Prvič se je kos razjezil tisto jutro, ko mu je sinica stresla smeti na glavo. Potresel je s perutmi in se pognal od tal, da bi jo oštel. Ko je zasopihan prispel v prvo nadstropje, v sobi ni bilo več njegove podnajemnice. Jutri te bom naučil snage in reda, si je rekel in odšel dol.

Ponavljalo se je iz dneva v dan, a kos je zmeraj prepozno prišel v prvo nadstropje. Šele ko je zapadel sneg, je srečal podnajemnico v sobi. Postavil se je pred njo in stresel s perutmi. To je pomenilo, da je jezen. Ker ga je zeblo, je pozabil na jezo. Vprašal je le sinico ali tudi njo zebe.

»Uh, zebe me zebe,« je odgovorila in skočila na vejico. Na vejici je visel sneg in že je padlo po kosu. A ni bilo nič hudega, ostala mu je cela koža. Le jadrno jo je pobrisal v pritličje. Spravil se je spat in spal do naslednjega dne, ko je zaropotalo blizu njega.

»Dobro jutro! Že veš novico?«

Kos je presenečen gledal sinico. Presenečen jo je gledal zato, ker še nikoli ni prišla k njemu na obisk in ker se mu je zdelo, da še nikoli ni bila tako prijazna.

»Greš z menoj?«

»Kam?«

»Pridi in poglej!« je vzkliknila sinica in se poredno zavrtela.

Kos se ji je približal, a tedaj je podnajemnica odfrlela. Videl jo je, kako je smuknila v hišico na debeli palici. Ker ni videl, kaj je tam delala, je postal še bolj radoveden. Nameraval je za njo, toda že je prihitela nazaj.

»Na, to je tvoje,« je rekla sinica in se naglo sklonila.

Kos se je odmaknil in vzkliknil: »Zelo si me prestrašila!«

»Si slep?« je vprašala sinica in kazala s kljunčkom na tla.

Kosu so se razširile oči. Tisto pred njim je bilo zrno, debelo pšenično zrno.

»Pojej, tam je vse polno,« je rekla sinica in odletela.

Kosa in sinico je zeblo, ker je bila zima. Lačna pa nista bila. Sinica je prinašala obema zrnje iz hišice na debeli palici.

Le zakaj sem te hotel ošteti in zakaj sem bil jezen nate, si je rekel kos, ko je sit in dobre volje legel spat.

Mir, blaginjo in napredek

napoveduje ameriški znanstvenik do leta 2000

Ameriški matematik, fizik in vodilni teoretik vojaške strategije dr. Folamour ali mister Herman Kahn, ki je do nedavnega veljal za glavnega teoretika jedrskega uničenja oziroma na kratko jedrske dobe, je zdaj pokazal hrbet svojemu življenjskemu delu. Nenadoma je postala njegvoa glavna skrb — mir. Mož, ki je doslej izračunaval samo stopnje in posledice jedrskega spopada, namreč trdi, da vsaj do leta 2000 ne bo na svetu večje vojne ali jedrskega spopada. Čeprav je v njegovi napovedi očitno hoteno zanemarjanje ali pa vsaj podcenjevanje vietnamske vojne in čeprav so take napovedi vselej precej enostanske, kljub temu zaslužijo vso pozornost.

Kakor rečeno, je mister Kahn doslej veljal za glavnega teoretika jedrske dobe. Njegove razprave (o termonuklearni vojni in o eskalaciji) sodijo med nekakšne molitvenike generalov jedrskih velesil. Prav ti sloviti jedrski »scenariji« mistra Kahna pa so mogoče še najbolj zaslužni, da so se vojaški (in civilni) možgani seznanili z vsemi verjetnimi in izmerljivimi posledicami morebitnega jedrskega spopada.

Herman Kahn je izračunal, da bi med jedrskim spopadom, za katerega je tedaj menil, da »sodi v območje verjetnosti«, izgubilo življenje 160 milijonov Američanov. Da bi spremenil jedrsko vojno v nekaj do kraja »prepovedanega«, si je omislil celo nekak svetovni peklenski stroj, ki naj bi ga skrili 600 m pod zemljo in ki bi, v primeru sovražnega jedrskega napada, avtomatično pognal v zrak naš planet. Tak stroj, je tedaj pojasnjeval, bi lahko pripravili v desetih letih, stal pa bi »le« deset milijard dolarjev. To zamisel je potem uporabil Stanley Kubrick v svojem filmu »Dr. Folamour«, po katerem je Kahn dobil svoje dodatno ime.

O Kahnu so mnogi ljudje sodili vse prej kot lepo. »To ni človek, to je pošast,« so pisali nekateri. In neki novinar se je celo vprašal, če je »ta Herman Kahn sploh človek, če ni morebiti samo utelešenje satana«. Toda v resnici Kahn ni nič drugega kot nekakšno sodobno utelešenje nekdanjih prerokov. To morda še najbolje dokazuje njegova knjiga »Trideset prihodnjih let — tema za premišljevanje«, v kateri poudarja, da so mu njegovi najnovejši računi povedali, da je vojna mrtva — oziroma da bo tako vsaj do leta 2000, da pravzaprav svet stopa v obdobje miru in napredka, kakršnemu ni primere v zgodovini človeškega rodu. Vsekakor zanimiva in hkrati značilna sprememba obzorij človeka, katerega so do nedavnega istovetili samo z »megasmrtmi«, milijoni ubitih v jedrskem spopadu.

Nove Kahnove napovedi so kolektivno delo kakih sto mislecev, matematikov, fizikov in najrazličnejših raziskovalcev, zbranih v Hudsonskem inštitutu, katerim so na voljo največji in najsodobnejši elektronski računalniki.

Herman Kahn je bil svoj čas član slovite ekipe Rand Corporation, prve ameriške »misleče tovarne«, v kateri tisoče in tisoče strokovnjakov ob elektronskih računalnikih skuša kar najbolj znanstveno napovedati prihodnost na najrazličnejših področjih. Kahn se je pridružil tej ekipi leta 1948, ko je imel šele 26 let, pravzaprav po naključju, namreč le zato, ker si je hotel čez počitnice prislužiti nekaj denarja. Tedaj je še hotel postati čisti fizik. Toda v Randovi korporaciji je našel vzdušje fantastičnih romanov, ki so mu bili od nekdaj nadvse všeč, pa je tam ostal kar dvanajst let. V tem času je postal »atomski mislec številka 1«. Toda leta 1961 se je odločil, da sam ustanovi nekakšno »super-Rand« korporacijo in tako je nastal Hudson Institute, ustanova, ki se je nastanila kakih petdeset kilometrov severno od New Yorka v neki bivši umobolnici nad reko Hudosn.

Prvi dve leti Kahnovi sodelavci, med katerimi je bil na primer tudi dr. Edward Teller, oče vodikove bombe, sploh niso dobivali plač. Toda po težkem začetku se je Hudsonski inštitut uveljavil kot nadvse donosen čebelnjak, »v katerem kar slišiš, kako brenče možgani«, kot je zapisal neki novinar ob zidovih so table polne številk. Raziskovalci namreč načeloma najprej zberejo najrazličnejše podatke o snovi, ki jo proučujejo. Elektronski računalniki potem primerjajo te podatke in jih zbirajo v logične skupine. Nato skupina raziskovalcev prouči še podatke, jih primerja, razpravlja, potem pa pripravi eno, dve, včasih celo sto možnih hipotez o razvoju položaja, ki ga proučujejo, in o njegovi obliki v prihodnosti. To so »scenariji«. Končno potem vse te scenarije spet dajo v preverjanje elektronskim računalnikom, ki nato izločijo najverjetnejšo domnevo.

Herman Kahn je s svojo skupino pripravljal scenarije o jedrski vojni. »Tako vse do nedavnega«, je izjavil novinarjem, »potem pa sem nenadoma opazil, da si podatki, ki jih zbiramo in posredujemo elektronskim računalnikom, nasprotujejo. Naše sheme so kar razpadale. To je pomenilo, da jedrski spopadi, vsaj taki, kot si jih predstavljamo, niso več mogoči . . .« In ta ugotoitev je bila za Kahna izhodiščna točka temeljite revizije vseh pogledov v neposredno prihodnost.

Z enakimi znanstvenimi metodami, kot so bile tiste, s katerimi je izračunal 44 možnih stopenj jedrske eskalacije, z inštrumenti, s katerimi je napovedal (in mogoče preprečil) konec sveta, se je sedaj lotil problemov miru. Odločil se je, da bo opisal, kakšen bo svet v 33 naslednjih letih, tja do preloma tisočletja:

»Vse bo ostalo, kot je,« se glasi njegova napoved. »Meje se ne bodo premaknile, celo tista ne, ki loči obe Nemčiji. Nedvomno bo taka tudi leta 2000. Ozemeljska poželenja in zahteve sodijo v preteklost. Za veliko večino držav bo veljala ustavna stabilnost. Ljudje bodo vse manj govorili o politiki in vse več o gospodarstvu in trgovini.«

V prihodnjih desetletjih naj bi torej po Kahnovih predvidevanjih Merkur spodrinil Marsa. Toda kljub temu si ni obetati podobnih gospodarskih polomij, kot je bila kriza v tridesetih letih. Gospodarstvo ne bo krčevito. Herman Kahn napoveduje »nezadržano in zmagovito rast napredka in blaginje, nekakšno drugo industrijsko revolucijo (stroje, ki naj bi zamenjali umsko delo, potem ko so stroji že zamenjali fizično delo), ki bo kot nekaka vzmet pognala strmo navzgor civilizacijo dobrin in potrošnje.

Zlata doba? Skoraj. Za šest milijard ljudi, ki bodo leta 2000 živeli na tej zemlji, ki bi bila v petdesetih letih skoraj uničila samo sebe, bo prehod v novo tisočletje radostnejši kot kdaj prej. Države, kot sta Amerika in Sovjetska zveza, se bodo seveda prav sunkovito vzpele na lestvici bogastva. 320 milijonov bo povprečno zaslužilo po 10.000 dolarjev na leto (za primerjavo: leta 1966 je povprečni družbeni bruto donos znašal le 3625 dolarjev na prebivalca). Na drugi strani pa naj bi 350 milijonov sovjetskih državljanov po Kahnovih predvidevanjih ustvarilo približno polovico manjši družbeni bruto donos, se pravi 5000 dolarjev na prebivalca, torej za približno poldrugi tisoč dolarjev več kakor zdaj Američani.

Toda zanimivejša je ugotovitev, da bosta obe veliki državi proti koncu tisočletja že začeli omahovati. »Zlata dekadenca«. meni Kahn, dekadenca starajočih se cesarstev. Hegemonije teh dveh držav naj bi bilo počasi konec. Zato se ob tej ugotovitvi danes seveda postavlja zanimivo vprašanje, katerim državam naj bi torej leta 2000 pravzaprav šlo prvo mesto na svetu. LR Kitajska? Nikakor! Herman Kahn meni, da se bo Kitajska nekako zaprla sama vase in da bo ob preziru za meščanske vrednote Zahoda, ki naj bi jim Sovjetska zveza priznala njihovo vrednost, še bolj zagrizeno gojila čednost revolucionarne revščine. Nedavna kulturna revolucija naj po

Drobni nasveti

■ Masten madež v knjigi očistimo z mešanico magnezije in bencina. Ko se posuši, magnezijo odpihamo ali narahlo zbrišemo. Če je madež trdovraten, postopek ponovimo.

■ Pokanje linoleja zaustavimo, če ga namažemo z glicerinom.

■ Osmojeno perilo moramo takoj oprati v čisti vodi. Če to ne zadostuje, ga poškropimo z boraksovo vodo in nato splaknemo še s čisto. Po potrebi postopek ponovimo.

■ Sveže madeže od jedi popijemo na kravati najprej s kruhovo sredico, nato pa očistimo madež še s krpico, pomočeno v topli vodi.

■ Zelo umazane okenske okvirje očistimo z milnico.

■ Kokosove tekače bomo najbolje očistili, če jih bomo izprašili in skrtačili s slano vodo.

■ Glavniki bodo spet čisti, če jim bomo odstranili umazanijo v vodi, ki vsebuje boraks.

■ Šipe lepo očistite z vodo, ki ste ji prilili malo špirita.

■ Če nam v novih čevljih močno drsi, podrgnemo podplate s steklenim papirjem.

■ S toplo vodo se bo perilo lepo enakomerno navlažilo.

■ Otroke navajajte na delo, primerno njihovi starosti: čiščenje čevljev, pomivanje posode, brisanje posode in prahu, navadijo naj se pospravljati svojo sobo. V nedeljo naj pomagajo pri pripravljanju kosila, lahko pa tudi servirajo.

■ V kopalnici naj bo prašek za čiščenje na vidnem mestu. Tako se bodo družinski člani navadili in počistili kopalno kad za seboj. Ali je kopalnica počiščena in kako, po tem človek ceni gospodinjo!

■ Posodo, ki jo odrabite, če le mogoče, takoj pomijte. Obrezke, kosti, smeti dajajte raje na papir kot v kako posodo. Tako lahko vse skupaj zavijete in vržete v smeti. Smetnjak ne bo tako umazan in tudi smrdelo ne bo tako.

Pomen dietne prehrane

Dieta je poseben predpis bolnikove prehrane. Čeprav je medicina doživela v zadnjih sto letih nesluten razmah, je dieta obdržala svoje mesto v sodobnem zdravljenju. Dietika si je prisvojila dognanja sodobne znanosti, ki je dala številne nove napotke za sestavljanje prehrane zdravega in predvsem bolnega človeka. Tudi prehrana zdravega človeka se je spreminjala in prilagajala navodilom strokovnjakov, seveda kolikor tega niso preprečevale gmotne ovire.

Dieti lahko pripisujemo naslednje naloge:

1. Zvišuje ali znižuje telesno težo. Dandanes je velik del ljudi čezmerno hranjen. Zlasti zauživanje čezmernih množin ogljikovih hidratov (kruh, testenine, riž) in maščob poveča telesno težo. Ker vemo, da ima debelušnost škodljive posledice za ves organizem (zlasti srce, pljuča in jetra), poizkušamo z dietnim predpisom uravnavati telesno težo.

2. Dieta skuša določen organ obvarovati s tem, da izloči živila, ki bi lahko škodila. Tako odsvetujemo pri jetrni bolezni maščobe, medtem ko dovajamo predvsem ogljikove hidrate. Pri rajzedi želodca ali dvanajsternika odsvetujemo vsa kisla živila, kjer slabšajo stanje in večajo kislost želodč. soka.

Pri ledvičnih boleznih izpustimo iz hrane beljakovine, da ne bi okvarile ledvičnih celic.

3. V primeru, da je organizem izgubil sposobnost presnavljati določena živila, moramo le-te zmanjšati, kolikor je le mogoče. Najboljši primer je sladkorna bolezen, ko bolnik ne more presnavljati ogljikove hidrate. Človek sicer ne more živeti brez ogljikovih hidratov, vendar mu jih dajemo v hrani le toliko, kolikor jih še lahko presnavlja. Zmogljivost presnavljanja je odvisna od teže bolezni. Sladkorna bolezen predstavlja tudi edinstven primer diete, kjer je količina povsem točno določena. Pri vseh ostalih dietah izključimo vrsto živil, druge pa dovolimo, vendar brez omejitve v količini. Sladkorni bolnik pa mora zaužiti točno toliko, kot ima predpisano, saj mu lahko prevelike ali premale količine škodijo.

4. Dietna hrana nudi bolniku živila, ki mu jih primanjkuje. Pri pomanjkanju vitamina C nastopajo krvavitve iz dlesen, nosu, v sklepe in podkožje. Če dovajamo živila, bogata z vitaminom C (limone, oranže, zelenjava), hkrati tudi zdravimo bolezen.

5. Z dieto lahko izboljšamo prebavo. S tem da izključimo dražila, poživila ali začimbe, olajšamo delovanje prebavil. Zoper zapeko se borimo le s primerno prehrano in nikakor ne z odvajali, ker se črevo nanje privadi in s tem poleni.

Dieta je torej mnogokrat neobhoden spremljevalec uspešnega zdravljenja. Čeprav odkriva medicina nove in nove načine zdravljenja, ne smemo podcenjevati primerne diete, saj je mnogokrat bolj uspešna kot vsa ostala zdravila.

Razlike med tkaninami

Skoraj 60 odstotkov proizvodnje vse tekstilne industrije je bombažne. Zakaj ravno bombažne?

Bombaž se odlikuje po več izrednih lastnostih: je zelo mehek, kljub tankim vlaknom zelo močan, elastičen in moker še za četrtino čvrstejši kot suh. Zadnja lastnost je posebno važna pri pranju, ko blago drgnemo, ovijamo in ožemamo in še marsikje tolčemo z njim po perilniku.

Laneno blago je nekoliko trpežnejše od bombažnega, je pa veliko trše, kar občutimo posebno pri novem, dokler se ne opere. Veliko težje ga tudi likamo, posebno še, če ga preveč posušimo. Lanene rjuhe so prijetne za vroče poletne dni, pozimi pa so hladne in imamo včasih celo občutek, da je postelja vlažna.

Neprimerno boljše od bombažnih krp za brisanje posode pa so lanene krpe. Vodo hitro vpijajo, lepo jih lahko operemo in tudi hitreje se sušijo kot bombaž.

In še beseda o damastu. Ime je dobilo blago po mestu Damasku, kjer so ga začeli izdelovati. Danes je damast že precej izpodrinil gladko blago za prevleke, zadnja leta pa ga lahko kupimo že v zelo pestri barvni izbiri. Najlepši in najprimernejši za posteljno perilo je tanek barvasti damast z leskom, ki mu ostane tudi po pranju.

Ste tudi vi sitni?

So ljudje na svetu, ki svojih skrbi in težav, pa tudi svoje slabe volje ne znajo obdržati zase, temveč jih morajo stresti na svoje bližnje. Šele tedaj jim odleže, kot bi se znebili težkega bremena. Takšni ljudje potrebujejo »strelovod«, da se sprostijo, ker so ali prešibki ali pa premalo resni, da bi sami premagali težave.

Navadno so taki ljudje strah in trepet svoje okolice. Povsod jih srečamo, v družinah, v uradih, med prijatelji ali znanci. Včasih straše kot godrnjave, sitne matere, ki ne privoščijo svoji družini lepe besede, ali pa so to pikolovsko natančni in večno nasajeni šefi, v šoli pa se učenci najbolj boje učitelja, ki domače napetosti prenese v šolsko ozračje.

Ti ljudje se pogosto tega niti ne zavedajo, ampak so celo prepričani, da jim ves svet dela krivico. Vendar pa so med njimi ljudje, ki jih je usoda tako preganjala ali pa tako mačehovsko ravnala z njimi, da so zato postali zagrenjeni in jezni na ves svet. Navadno taki ljudje trpe zaradi manjvrednostnih občutkov. Če se nam posreči dokazati takim ljudem, da življenje le ni tako črno, kot ga vidijo oni, postanejo čisto znosni.

Včasih imamo občutek sprostitve, če v slabi volji koga nahrulimo, ali pa zabrusimo kako pikro. Toda nekje na dnu srca čutimo, da smo storili krivico in občutek sprostitve je bežen in lažen. Razen tega z večno kritiko tudi nič ne dosežemo. Dobra beseda pogosto več zaleže kot graja.

Če pa že moramo živeti s človekom, ki je vedno siten, godrnjav in slabe volje, čeprav pogosto nima vzroka za to, mu pokažemo, da za nas ni resen. Ne ženimo si njegove sitnosti k srcu in si zaradi njega ne grenimo življenja. Kmalu bo tudi sam spoznal, da ne učinkuje več, in postal bo znosnejši. Mi pa bomo imeli občutek, da smo v tej tihi borbi zmagali.

Poskusite!

GOVEDINA Z ZELJEM IN PETERŠILJEV KROMPIR

Prednji kos govedine (na osebo 10—12 dkg) razrežemo na kočke. Na maščobi pražimo čebulo in še preden zarumeni, dodamo govedino. Vse skupaj pražimo, po potrebi prilivamo vode ali juhe, solimo, dodamo zdrobljenega česna, malo kumine, paradižnikove mezge in žličko paprike.

Mlado zelje narežemo na debelejše rezance in ga poparimo z okisanim kropom, da otrdi. Nato ga odcedimo, k mesu pa ga dodamo šele potem, ko je to na tri četrt mehko. Zgostimo z žličko podmeta, po okusu še okisamo, popravimo pa lahko tudi s kislo smetano.

Krompir olupimo in nerazrezanega v malo osoljenem kropu skuhamo. Še okusnejši pa bo, če ga dušimo. V ta namen položimo na dno kozice ali lonca pokrovko, nalijemo le za prst vode, nerazrezan krompir posolimo, premešamo in pokritega v pari do mehkega dušimo. Po potrebi v posodo prilivamo vode. — Dušeni krompir stresemo v skledo in potresemo s sesekljanim peteršiljem.

OREHOVA RULADA

Iz 40 dkg moke, 5 dkg sladkorja, 10 dkg maščobe, 1 celega jajca, 1 pecilnega praška, nekaj žlic vina ali limoninega soka vgnetel testo, razvaljaš na dolžino, kakor je dolg pekač, namažeš z orehovim nadevom, lesno zaviješ in počasi pečeš.

Orehov nadev: 1/4 kg zmletih orehov popari z mlekom, osladkaj, začini z vanilijo, rumom in limonino lupinico, dodaj nekaj žlic smetane in 1 celo jajce. Nadev mora biti gost.

Rulado moraš peči v ozkem pekaču, da bo imela lepo obliko.

Zimski mraz in lepota

Zimski čas je hudo nevaren vaši lepoti. Da bi se organizem uspešneje boril proti mrazu, potrebuje več kalorij in zato se nam pozimi zelo poveča tek. Najraje se hranimo s hrano, ki je bolj mastna in ki ima mnogo sladkorja. Tudi zelenjave in sadja pojemo manj, vendar pa zelo pazimo, da ne bi testenine in sladkarije nadomestile skoraj vsega sadja in zelenjave! Veliko žena se pozimi zelo zredi, spomladi pa se z vsemi močmi trudijo, da bi se iznebile odvečne tolšče. Poskrbimo raje za to že malo pozimi!

Pozimi moramo tudi zelo paziti na dober krvni obtok. Izogibajmo se alkohola, zelo začinjenih jedi, pasov, ki preveč stiskajo, preozkih rokavic in čevljev!

Izmenične kopeli v mrzli in topli vodi pozimi niso priporočljive, ker nam le še bolj razširijo žilice. To posebno velja za tiste ženske, ki jim na mrazu hitro pordeči nos.

Najbolj se morate boriti proti mrzlim nogam. Zato nosite udobne, podložene čevlje ali škornje, vsako jutro in vsak večer pa si noge umijte v topli vodi.

Pozimi tudi zelo rade pokajo ali se širijo drobne žilice na obrazu. Zato je treba obraz dobro zavarovati pred hitrimi temperaturnimi spremembami. Zaščitite si ga s slojem hranljive kreme. Pozimi tudi ni priporočljivo čiščenje obraza z vročo paro. Bolje, da v tem času to opravite z oblogami mlačnih kamilic ali lipovega čaja.

Pozimi zaradi mraza tudi često pordečijo roke, ali nam še ozebejo. Vendar pa mraz ni edini vzrok za ozeble roke. Najraje razpokajo suhe roke. Ozeblin se ubranimo, če si roke namažemo s kako hranljivo kremo in če nosimo tople in udobne rokavice. Če pa že imate ozebline, si jih ne zdravite z glicerinom, pač pa z vitaminsko kremo ali s kremo, v kateri je mnogo ribjega olja.

Rezanje čebule

Kadar imamo pred seboj večjo količino čebule, ki jo maramo zrezati za dober golaž, nehote pretakamo solze.

Če na pol prerezano čebulo podržimo za nekaj sekund pod vodni curek, bomo delo veliko lažje opravili. Seveda ponovimo to večkrat, najbolje pri vsaki polovici. Če nam je voda od rok, čebulo in roke namakamo v vodo, ki jo imamo v skledi pred seboj.

mnenju tega ameriškega preroka z elektronskim računalnikom ne bi bila nič drugega kot samo prva izmed zavor, ki naj bi Kitajski preprečila približevanje družbi potrošnje. In rezultat? Oslabljena Kitajska s povprečno stopnjo gospodarske rasti (4 %) in letnim dohodkom 300 dolarjev na prebivalca, ki nikakor ne bo več pomenila kake resnejše nevarnosti za svet.

Se je novih želja za ne najbolj miroljubnim uveljavljanjem na svetu bati od držav v razvoju, ki bi hotele sodelovati pri delitvi bogastev razvitih držav? Tu je Kahn odločen. Velike revolucije »prekletih na zemlji« ne bo, in to iz precej preprostega razloga, ker bo takih »prekletih« vse manj in ker bodo hkrati vse manj »prekleti«. Kahn namreč ne verjame trditvi, da bo prepad med bogatimi in revnimi vse večji, namreč da bodo bogate države še bogatejše, revne pa še revnejše. Po njegovih izračunih naj bi bogatel ves svet, počasi ali hitro, toda zagotovo. Prav zaradi tega pa naj bi bilo leto 2000 tudi leto nabolj pravljičnega gospodarskega čudeža v svetovnem merilu.

Le osmina prebivalcev našega planeta, to je kakih 750 milijonov ljudi, bo še živelo na stopnji industrijskih začetkov. Večina teh ljudi bo v Afriki, torej na kontinentu, ki naj bi po Kahnovih računih še dolgo zaostajal za drugimi deli sveta. Toda tudi položaj zaostalih ali ne dovolj hitro razvijajočih se držav nikakor ne bo tako brezupen, saj bodo lahko videle svojo prihodnost v primerih držav, kot so Mehika, Pakistan, Indonezija in Egipt, ki bodo izredno hitro prišle do stopnje »srednjih industrijskih sil«. Skratka: za vse naj bi prišla ura blaginje in napredka brez večjih pretresov.

Toda katere naj bi bile tiste države, ki bi tam okrog leta 2000 lahko porušile ta planetarni mir in morda spet prinesle na dnevni red celo vojno? Kahnov odgovor je zelo presenetljiv. Sovražnici ustaljenega miru, ki bi lahko prej ali slej po naključju ali zaradi imperializma hoteli vnovič potegniti svet v grozo vojne, sta po njegovem mnenju namreč Nemčija in Japonska. Obe glavni militaristični sili iz začetka našega stoletja se bosta znašli leta 2000 prav na vrhu piramide »preindustrializiranih« držav. Kahn sicer meni, da se ni bati nasilnega povratka »večne Nemčije« na svetovno pozorišče, vse dokler bo imela Amerika na voljo še dovolj sredstev, da bo lahko izvajala pritisk na Zahodno Nemčijo. Toda kaj ko teh sredstev ne bo več? Na Hudsonskem inštitutu menijo, da vsej zahodni Evropi grozi hudo neravnotežje, zlasti še, ker Francija, ki naj bi bila najpomembnejša protiutež Zahodni Nemčiji, ne bo več mogla računati na podporo Velike Britanije. Anglija bo namreč po Kahnovih izračunih pričakala novo tisočletje kot najhujši evropski bolnik; stopnja njene gospodarske rasti naj bi bila celo za polovico manjša kot v LR Kitajski.

Vendar pa pravega, neprijetnega presenečenja Herman Kahn ne pričakuje iz Bonna, marveč iz Tokia. V prihodnjih desetih letih bo Japonska prehitela Zahodno Nemčijo, leta 1980 se bo znašla na tretjem mestu med industrijskimi velesilami takoj za Ameriko in Sovjetsko zvezo. Malo pred letom 2000 bo potolkla vse rekorde (povprečni družbeni bruto donos na prebivalca bo enak ameriškemu in visoko nad evropskim povprečjem), nekaj let kasneje pa bo Japonska že odločno prehitela tudi Ameriko.

Toda ali se bo Japonska zadovoljila s takim miroljubnim tekmovanjem? Herman Kahn meni, da Japonci ne morejo živeti brez »nacionalnega cilja«, brez nekakšne ideologije. In kaj bodo storili, ko bodo na vrhu gospodarske moči? Če bodo spet omahnili v svoj stari imperializem, bodo postali nadvse boleč trn v telesu sveta. In prav zaradi tega se je mogoče bati nove jedrske nevarnosti za svet prav iz dežele vzhajajočega sonca.

Za zaključek še nekaj podrobnosti, kako si Kahn zamišlja življenje leta 2000. Izredni tehnični dosežki bodo prebivalcem »nadindustrializiranih držav« (sem prišteva Ameriko, Sovjetsko zvezo, Japonsko in zahodno Evropo) omogočili življenje v svetu, kjer bodo elektronski računalniki ukazovali podnebju in vremenu, kjer bodo človeška bitja zamrzovali, da bi jih lahko operirali ali kdaj kasneje spet obudili k življenju, in kjer bodo ljudje lahko izbirali celo spol svojih potomcev. Delavniki bodo vse krajši in redkejši: štirje delovni dnevi na teden, 39 delovnih tednov na leto, 218 dni počitnic na leto. In to še ni vse. Če se omejimo na ameriški primer: stalno delo bo imelo le 40 % prebivalstva; drugi bodo živeli brez dela ali pa bodo delali le dva, tri mesece na leto. Človek bo lahko posvetil večji del svojega časa iskanju sreče in užitka.

Prav to iskanje sreče in užitka naj bi bilo najpomembnejši pojav konec tega stoletja, pravi Herman Kahn. Zaradi iskanja duševnih užitkov naj bi svet doživel pravo kulturno eksplozijo. Evropa, nekdaj najtrdovratnejše vojno žarišče, naj bi postala zibelka novega humanizma. Industrijsko najmočnejše države naj bi dvignile svojo civilizacijo na raven, ki je človek ni dosegel še nikdar v svoji zgodovini.

za oddih in razvedrilo

Smeh stoletij

V družbi je mladenič vprašal reformatorja nemškega gledališča, kakšna je pravzaprav razlika med komedijo, dramo in tragedijo. Lessing je odgovoril:

„Dejstvo, da tega ne veste, je zame komedija, za družino drama, za vas pa tragedija.

●

Profesor Johann Reinhold Forster je spremljal slavnega kapitana Cooka na njegovem drugem potovanju okoli zemlje. Pozneje je postal profesor naravoslovja na vseučilišču v Halle. Dijaki pa so bili takrat prav tako nezreli kot so dandanes (in kot bodo vedno) in so mislili, da bodo strašansko imenitni, če bodo pozdravljali profesorja z besedami „O, ja," namesto z „Dober dan!" ali „Na svidenje".

Učenjak je to neslanost nekaj časa trpel, nazadnje pa je sklenil, da bo napravil temu konec.

Nekoč je predaval o oslu in končal z besedami:

„Zadnje čase smo na oslih opazili nekaj novega. V našem mestu ne rigajo več ‚i-a' temveč ‚O, ja'."

Od takrat je imel mir.

KAROL MADEYA:

Okrutno maščevanje

Kopalna sezona je bila v polnem razmahu.

Že po nekaj dneh sva se spoprijateljila z grofom Winiawskim. Opazil sem, da je bil posebno naklonjen moji ženi. Ko pa je to njegovo nagnjenje že presegalo meje in je postal vsiljiv, sem sklenil, da z ženo odpotujeva. Janina sicer ni bila navdušena, potem pa je uvidela, da imam prav.

Kmalu zatem, ko sva prišla domov, mi je nekega dne povedala, da je v mestu srečala Winiawskega. Kakšno je bilo to njuno srečanje, ne vem, vendar je bila Janina nekam čudno razburjena in prizadeta.

Dan po izbruhu vojne je Winiawski prišel k nam domov.

‚Prišel sem ob pravem času. Imam avto in vama lahko pomagam pri evakuaciji,' je dejal. Ni bilo časa za razmišljanje. Odločil sem se.

Čez nekaj minut je stal pred hišo ford z vojaško registrsko tablico.

‚Pohitita, Nemci že zasedajo mesto,' je zavpil.

Pohiteli smo. Za nami je že gorelo mesto.

Nemci so bombardirali tudi cesto, vendar smo se srečno prebili do gozda. V gozdu smo doživeli bombni napad. Skočili smo iz avtomobila, da bi se poskrili v grmovje. Winiawski je izkoristil priložnost in potegnil Janino s seboj, proč od mene. Počakal sem na svojem mestu, ker so bombe okrog mene rušile drevesa. Takrat me je nekdo potegnil za ramena. Bil je on, Winiawski. V roki je držal pištolo. V prvem hipu sem v zmedenosti pomislil, da strelja na letala, toda takoj zatem sem začutil močan udarec v prsi. Spomnim se še, da sem videl, kako ponovno meri s pištolo name, potem pa se ne spominjam ničesar več.

Naslednjega dne zjutraj sem se ovedel. Našla me je nemška patrulja vojaški zdravnik mi je dal prvo pomoč in odpeljali so me z drugimi ranjenci v mesto, od koder sem pobegnil.

Od žene več mesecev nisem dobil nobene vesti. Preselil sem se v Varšavo. Tam sem nekega dne videl Winiawskega, ko je z esesovskim oficirjem stopal v avto. Po vojni sem zvedel, da je bil zaradi sodelovanja z gestapom obsojen na smrt, pa se je nekako izmazal... Nikoli pa ga nihče ni videl z nobeno žensko in o Janini Wartas nihče ni ničesar vedel.

Nekaj let po osvoboditvi sem se preselil v Szczecin. Tam sem spet srečal Winiawskega. Videl sem ga na ulici in mu neopazno sledil. Tako sem zvedel, kje stanuje. Hišnica mi je povedala, da se je priselil iz Wilna in da se imenuje Robert Kalicki.

Uresničevati sem začel načrt, ki sem si ga bil že davno izdelal. Napisal sem mu pismo: Gospod grof! Dvakrat sem vas že iskal. V mestu R. v Gozdni ulici št. 3 vas čakajo znanci, ki odpotujejo konec novembra v inozemstvo. Prilagam denar. Pridite, prosim!

Priložil sem stodolarski bankovec, da bi bilo sporočilo bolj verjetno.

Winiawski je pismo sprejel in se odpeljal na dogovorjeni kraj. Ves čas sem mu sledil.

Hiša v gozdni ulici je srednje velika, stoji ob gozdu. Okna imajo rešetke, vhodna vrata so običajna. Soba, ki naj bi ga v njej čakali namišljeni znanci, je brez oken in ima železna vrata.

S kolodvora se je napotil naravnost v Gozdno ulico. Mirno je vstopil — pismo je bilo prepričljivo, ničesar ni slutil. Peljal sem ga v sobo in zmedla so ga šele železna vrata, ki sem jih zaprl za njim. Spoznal je prevaro in začel divje razbijati s pestmi po vratih in kričati. Ugasnil sem luč in ga opazoval skozi odprtino, ki sem si jo bil pripravil v stropu.

Ko se je nekoliko pomiril, sem znova prižgal luč. Besen je stal sredi sobe s pištolo v roki in čakal. Glasno sem se zasmejal. Ugotovil je, da prihaja moj glas od zgoraj, zato je streljal v strop. Takrat sem se z njim pogovoril.

‚Izdajalec!' sem zavpil. ‚Hitlerjev vohun, srečo si imel, da te po obsodbi partizanskega sodišča niso ubili; zdaj ti bom sodil jaz.' Poslušal me je ves zmeden. Vprašal sem ga, ali je ubil tudi Janino Wartas, kot je ubil njenega moža v prvih dneh vojne. Še vedno ni ugotovil, kdo sem.

‚Nisem je ubil,' je zavpil, ‚tudi njenega moža ne. Ubila ga je bomba. Janina pa je postala moja žena. Umrla je v drugem letu vojne za hudo boleznijo.'

Od tega mi je zavrela kri in povedal sem mu, kdo sem in kaj ga čaka.

‚Ali boš umrl od žeje in lakote v tej sobi ali pa si boš sam končal življenje!' Tako sem izrekel svojo sodbo. Po petih dneh ga je lakota prignala do obupa in ustrelil se je.

Odprl sem železna vrata, prižgal luč in ugotovil, da je mrtev. Napotil sem se k vam, da vam to povem.«

Tako je Jakub Wartas končal svojo zgodbo.

Izberite tudi vi!

- Anton Ingolič: **ČLOVEK NA MEJI**, roman o usodi ljudi na meji ob začetku druge svetovne vojne, 336 str., pl. 50 šil.
- Ivan S. Turgenjev: **POMLADNE VODE**, povest romantične ljubezni, 156 str., br. 15 šil.
- Alberto Moravia: **DOLGČAS, PREZIR, CIOCIARA**, trije romani sodobnega italijanskega pisatelja, skupno 800 str., br. 125 šil.
- Ivan Potrč: **SVET NA KAJŽARJU**, povest iz kmečkega življenja, 88 str., ppl. 10 šil.
- Štefan Žeromski: **PRED POMLADJO**, roman iz Poljske po prvi svetovni vojni, 248 str., ppl. 35 šil.
- Eduard Stucken: **BELI BOGOVI**, roman azteške kulture, dve knjigi skupaj 946 str., ppl. 110 šil.
- B. Traven: **BELA ROŽA**, roman iz domovine mehiških Indijancev, 232 str., ilustr., br. 15 šil.
- Walter Scott: **IVANHOE**, zgodovinski roman iz stare Anglije, 348 str., br. 21 šil.
- Ignazio Silone: **VINO IN KRUH**, roman iz podeželjskega življenja v Italiji, 304 str., ppl. 25 šil.
- Herbert Wendt: **LADJA S PREKLETIMI**, roman o usodi članov znanstvene odprave, 292 str., br. 38 šil.
- Theun de Vries: **MAČEHA ZEMLJA**, roman iz kmečkega življenja, 484 str., pl. 35 šil.
- France Bevk: **ZABLODE**, roman iz meščanskega življenja, 188 str., br. 14 šil.
- Emile Zola: **NANA**, roman znanega francoskega realista, 348 str., br. 27 šil.
- Ivan Matičič: **REZINKA**, povest s podeželja (Slovenske večernice) 160 str. pl. 15 šil.
- Miško Kranjec: **POVEST O DOBRIH LJUDEH**, roman o krajih in ljudeh v Prekmurju, 264 str., br 22 šil.
- Hans Kades: **HIŠA LEPIH SANJ**, roman o pariških modnih hišah, 260 str., ppl. 67 šil.
- Josip Jurčič: **SPOMINI NA DEDA**, in druge zgodbe priljubljenega slovenskega pisatelja, 124 str., ilustr. br. 9 šil.
- Ivan Cankar: **PODOBE IZ SANJ**, zbirka črtic, nastalih med prvo svetovno vojno, 136 str., br. 17 šil.
- Damir Feigel: **OB OBRATU STOLETJA**, zbirka humoresk, 192 str., ppl. 33 šil.
- Graham Greene: **ZAUPNI AGENT**, roman iz skrivnostnega sveta špijonaže, 196 str., br. 17 šil.
- Kristmann Gudmundsson: **SINJA OBALA**, roman z Islanda, 228 str., br. 18 šil.

Posamezne knjige lahko dobite v knjigarni

„Naša knjiga", Celovec, Wulfengasse

JO HANS ROESLER:

Nevaren poklic

Kitty je odšla v veliko zavarovalnico.

— Mar zavarujete tudi ljudi z nevarnimi poklici?

— V vsakem primeru.

— Tudi krotilce levov?

— Tudi nje, poleg njih pa še krotilce kač in artiste na vrvi.

— Kaj pa tekalce?

— Tekalce, plavalce čez Kanal in kozmonavte.

— Kaj pa lovce na velike živali?

— Tudi lovce na velike živali, podvodne lovce in fotografe orlovskih gnezd.

— To prvič slišim, — je rekla Kitty in se ozrla po sobi. — Ali bi hoteli tudi mene zavarovati pod istimi pogoji?

— Mar imate tudi vi kakšen nevaren poklic?

— Celo najbolj nevarnega.

— Kaj pa ste po poklicu.

— Gospodinja.

— Gospodinja? — se je začudil uslužbenec. Kitty je pritrdila.

— Vsaka gospodinja je stalno v nevarnosti. V desetih minutah se lahko v kuhinji trikrat ureže, vbode, speče ali popari. V istih desetih minutah si lahko zlomi nogo ali zvije roko. V enem dopoldnevu si lahko s sekiro odseka prst, drugega si lahko poreže med lupljenjem krompirja, tretjega si lahko zmečka med udarjanjem zrezkov, četrtega ji lahko zagrabi mešalec, petega si lahko odreže s strojem za rezanje kruha. To je torej ena roka, zdaj sledi druga. Druga roka se bo gotovo ponesrečila med razstavljanjem stroja za rezanje mesa. Lase ji lahko zajame plamen, lonec z vrelo vodo ji lahko popari roke in noge, medtem ko ji deska za likanje lahko izbije zobe. Ekonomski lonec lahko eksplodira, igla za tlačenje slanine se lahko zarije pod noht na palcu, medtem ko lahko iz ponve brizgne vrela mast naravnost v oko ali obraz.

— Dovolj! Dovolj! Nehajte!

— Ali me boste torej zavarovali?

— Kako naj zavarujem gospodinjo, ki kuha, — je dejal uslužbenec, — to je veliko tveganje!

Kitty ga je pomirila.

— Saj ni tako veliko tveganje!

— Kako da ne!?

Kitty se je ljubeznivo nasmehnila.

— Zato ker kuhamo ženske. Toda če bi kuhali možje, potlej bi se vse to zgodilo...

Bil je neprijeten dan. Že od jutra je deževalo. Vodnik Jaskolski je kot navadno dremal pri svoji pisalni mizi. V dežurni sobi komisariata je bilo vse tiho.

Tedaj so se odprla vrata. Vstopil je skljucen starejši moški.

»Aretirajte me, poročnik, morilec sem,« je rekel neznanec in v njegovih očeh sem zapazil nekakšen bolni lesk.

Jaskolski se je medtem predramil, naglo vstal in pristopil k neobičajnemu gostu.

»Kaj govoričite?« je vprašal s posmehom in ga obšel, tako da je obstal za njegovim hrbtom. Pogledal me je in si potrkal s prstom po čelu.

»Ne, nisem neumen. Jaz sem Jakub Wartas. V mojem stanovanju v Gozdni ulici boste našli človeka, ki sem ga ubil.«

»Jaskolski, vzemite džip in preverite!« sem ukazal.

Kmalu se je vrnil. Na obrazu sem mu prebral presenečenje in razočaranje obenem.

»Ne laže,« je spregovoril s pridržanim dihom.

Takoj smo se odpeljali na kraj zločina. V majhni sobici je na tleh ležal moški. Na čelu je imel krvavo rano. V kotu je ležala pištola. Majhna damska pištola. Ubiti je imel pri sebi vse dokumente. Bil je Robert Kalicki, doma iz Szczecina...

Potem sem v dolgi noči poslušal pretresljivo zgodbo Jakuba Wartasa:

»V avgustu 1939. leta, ko je bilo stanje že tako napeto, da smo vsak dan pričakovali vojno, sem bil s svojo ženo Janino na dopustu v Rozewu, saj veste, ob Baltiškem morju.

LASZLO PALASTI:

Filodendron

Za rojstni dan sem dobil za darilo velik filodendron v cvetličnem lončku. Žena mi je zavila svoje darilo v moder papir in z njim okrasila tudi lonček. In tako se je začela moja kalvarija. Naslednje jutro, ko sem šel v kopalnico, se je žena oglasila: — Hitro zapri vrata, filodendronu prepih škoduje.

Dopoldne me je v službi poklical telefon. Moral sem zapustiti konferenco: — Takoj pridi domov, filodendron sem pustila pri oknu. Če bo vse dopoldne na soncu, ga bo konec, porumenel bo.

Odhitel sem domov in ga potegnil od okna.

V nedeljo je bil za kosilo samo krompirjev paprikaš. Žena mi je obrazložila: — Če bova štiri nedelje zapored jedla skromno kosilo, bova lahko s privarčevanim denarjem kupila stojalo za filodendron.

Moral sem ga zalivati. Včasih sem zlil nanj več vode, včasih manj. Na štiri zelene liste sem moral paziti ko na dojenčka. Če sem se mu preveč približal, je žena že zavpila: — Pazi, kje hodiš, zlomil boš list!

Gostje so bili skoraj vselej užaljeni, kajti žena jih je vedno opozarjala, naj pazijo, kadar so se usedli preblizu rastline.

Nekega dne je pognal na veji nov list. Biologija je bila ondi tako vznemirljiva, ko da ne bi šlo za filodendronovo rojstvo, marveč za moje. Tega dne sem moral prodati gledališke vstopnice, kajti zvečer naj bi se pokazal nov list in žena je hotela temu dogodku na vsak način prisostvovati.

Novi list je prinesel v hišo nove radosti. Žena ga je z največjo pozornostjo povila. Toda veselje je bilo kratko, kajti eden izmed starih listov je začel rumeneti. Tega sem bil kriv jaz.

— Nisi zapiral vrat, puščal si ga na soncu, preveč si ga zalival, — me je obtoževala žena.

Zasovražil sem filodendron. Pri strokovnjaku sem se pozanimal, kakšna je življenjska doba te rastline. Zvedel sem, da mi bo deset let grenila življenje.

Še isto noč sem imel čudovite sanje. Sanjalo se mi je, da je žena nekomu podarila filodendron. Iz tega lepega sna sem se zjutraj zbudil z ugotovitvijo, da sem zvečer pozabil zaliti rastlino.

Odločil sem se... Drugi dan je imel ženin brat god in obdaril sem ga s filodendronom. Ženi pa sem v povračilo škode kupil meso in čudovite drobne cvetlice v lončku.

Zdaj jih moram zalivati.

Za dobro voljo

»Plačilni, zakaj je porcija danes tako majhna, včeraj pa je bila najmanj dvakrat tolikšna?«

»Kje pa ste včeraj sedeli?«

»Tamle pri oknu.«

»Potem je stvar v redu; gostje, ki sede pri oknu, dobe namreč večje porcije — zaradi reklame.«

*

»Zakaj pa na tem nevarnem ovinku nimate nobenega svarila?« vpraša avtomobilist, ki bi bil kmalu strmoglavil v reko.

»Saj smo ga imeli, ker pa se ni nikoli nič zgodilo, smo ga spet odstranili.«

*

»Kam pa tako drviš, mali?«

»Domov moram, mama me bo nabila, ker me tako dolgo ni domov!«

»In zato tako hitiš?«

»Da, drugače se prej očka vrne in potem jih dobim še od njega.«

*

»Moj mož zelo rad zboli za morsko boleznijo, kapitan. Ali mi ne bi mogli povedati, kaj naj stori, ko ga napade ta strašna bolezen?«

»Ni treba,« odvrne stari pomorščak, »to bo takrat že sam vedel.«

*

Sedela je pri večerji zraven znanega pisatelja in se čutila dolžno spregovoriti besedo o njegovi najnovejši knjigi.

»Zlasti konec je na moč imeniten!« se je navduševala.

»In kaj mislite o začetku?« je vprašal pisatelj.

»Tako daleč še, na žalost, nisem prišla.«

*

Dva vinska bratca se pogovarjata. Če bi midva imela ta denar, ki sva ga že pognala po grlu!«

»Kajne — to bi ga pila!«

*

Učenec: »Desetkrat sem seštel ta števila.«

Učiteljica: »Si že priden, Lojzek! In koliko si dobil?«

Lojzek: »Deset različnih vsot!«

9. GOSTOVANJE DUNAJSKE DRSALNE REVIJE

MESTNA HALA CELOVEC z novim programom

8. — 18. februarja 1968
vsak dan - razen v ponedeljek
ob 14.30 in 19.30 uri

„EPIZODE“

Režija: WILL PETTER - Glasba: ROBERT STOLZ

Pojasnila: Ravnateljstvo sejma in umetnega drsališča Valentin-Leitgeb-Strafje 11, 9020 Celovec Telefon (0-42-22) 31-79, 66-20, 66-80

Predprodaja vstopnic v Celovcu:

Koroški potovalni urad, Novi trg 2, Telefon: (0-42-22) 7-04-71,
njegove podružnice v Feldkirchnu, Borovljah, Šmohoru, Kötschachu, Št. Vidu ob Glini, Velikovcu in Wolfsbergu
ter potovalni uradi Stage Beljak, Pichler Spittal ob Dravi, Burgstaller Millstatt in Köstl Breže.

Predprodaja vstopnic drugod:

Vzhodna Tirolska: Lienz.
Salzburška: Badgastein, Tamsweg.
Štajerska: Graz, Bruck ob Muri, Leoben, Knittelfeld, Judenburg, Zeltweg, Voitsberg, Köflach, Murau, Trieben, Neumarkt, Scheifling, Oberwölz.
Jugoslavija: ATLAS Zagreb, Izletnik Celje, KOMPAS, Ljubljana transport, PUTNIK, Transturist, SAP Ljubljana, TT Ljubljana.

Pri vsaki predstavi bodo izžrebane dragocene nagrade v blagu

RADIO PROGRAM

AVSTRIJA

I. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.15, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 6.00 Pozdrav — 6.40 Jutranja opazovanja — 7.10 Včeraj zvečer v svetu — 7.20 Jutranja telovadba — 8.10 Jutranja glasba — 8.45 Dobrodošli z novicami — 10.05 Magazin ob desetih — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 11.15 Opoldanski koncert — 13.00 Slavni dirigenti, slavni orkestri — 14.15 Lepi glas — 14.45 Mednarodne gospodarske vesti — 15.00 Več učenja, več znanja — 15.45 Koncertna ura — 16.30 Majhne dragocenosti — 17.10 Kulturna poročila — 18.00 Mladinska redakcija — 18.30 Pregled večernega sporeda — 22.10 Šport z vsega sveta.

Sobota, 27. 1.: 6.05 Govori Fritz Schilling — 6.09 Pet minut agrarne politike — 9.00 Smehljaj spada k lepemu vedenju — 13.00 Mali koncert — 13.30 Tehnični razgledi — 13.45 Iz opernega sveta — 14.30 Iz literarne delavnice — 15.00 Koncert nižjeavstrijskih glasbenih umetnikov — 17.10 Kritično osvetljeno — 18.00 Francija poje — 18.45 Pesmi in balade — 19.45 Hömbergov kaleidofon — 20.00 Portret Adalberta Stifterja — 21.00 Komorna glasba — —22.10 Profili jazza.

Nedelja, 28. 1.: 8.05 Včeraj zvečer po svetu — 8.15 Lepa umetnost — 9.10 Nedeljska oddaja — 11.00 Iz Burgtheatra in Opere — 11.15 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.05 Dobrodošli z novicami — 13.15 Stališče — 13.30 Operni koncert — 15.00 Igramo Ludwiga Kattniga — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 17.05 Znameniti znanstveniki — 18.00 Veselo petje, veselo zvenenje — 20.00 Trije tatovi — 20.30 Glasbeni kritik in pesnik — 21.45 Petdeset let smrti Gustava Klista.

Ponedeljek, 29. 1.: 6.05 Odkrito povedano — 9.00 Za prijatelje glasbe — 17.15 Knjiga tedna — 17.30 Aktualnosti s krščanskega sveta — 18.45 Šansoni — 20.00 Evropski koncert — 21.00 Čas, v katerem živimo — 21.30 O tem lahko govorimo.

Torek, 30. 1.: 6.05 Preden odidete — 9.00 Za prijatelje glasbe — 17.15 Življenje po smrti — 17.30 Znanje časa — 18.45 Pesmi in balade — 20.00 Spectrum Austriae — 21.00 Dirigira Robert Stolz.

Sreda, 31. 1.: 6.05 Odkrito povedano — 9.00 Za prijatelje glasbe — 17.15 Lirik Ernst Waldinger — 17.30 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 18.45 Šansoni — 20.00 Dunajski simfoniki.

Četrtek, 1. 2.: 6.05 Preden odidete — 6.09 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Za prijatelje glasbe — 17.15 Pesniki in pesmi — 17.30 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 18.45 Pesmi in balade — 20.00 Za in proti — 21.00 Dva krat dva je pet — 21.30 Nedeljski pesnik.

Petek, 2. 2.: 6.05 Nihče ne bo zmagal — 6.09 Oddaja delavske zbornice — 9.00 Za prijatelje glasbe — 17.15 Rastlinski fiziolog Hans Molisch — 17.30 Mednarodna radijska univerza — 18.45 Šansoni — 20.00 Sestre, slušna igra — 21.15 Glasbene šarade.

Regionalni program

Poročila: 5.00, 5.50, 6.30, 7.45, 10.00, 12.45, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.40 Jutranja razmišljanja — 5.45 Kmetijska oddaja — 6.05 Jutranja telovadba — 8.20 Glasba — 9.00 Šolska oddaja — 10.05 Šolska oddaja — 11.30 Kmetijska oddaja — 11.45 Za avtomobiliste — 12.00 Opoldanski zvonovi — 13.05 Objave, pregled sporeda — 13.45 Opoldanski koncert — 14.15 Slovenska oddaja — 15.00 Komorna glasba — 16.00 Koncert po željah — 18.00 Razgledi po deželi — 18.15 Odmev časa — 18.45 Šport — 18.55 Lahko noč otroci — 23.10 Ogledalo poročil.

Sobota, 27. 1.: 7.55 Domači vrt — 8.10 Ljudska glasba — 11.00 Naša lepa domovina — 14.20 Kjer pojejo, ostanemo — 15.00 Človek kot ti in jaz, roman 15.30 Koncert po željah — 18.00 Za delovno ženo — 18.15 Odmev časa — 18.45 Kulturnopolitične perspektive — 20.10 Program iz orehove lupine — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 28. 1.: 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Zadnja tekma, pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.05 Za avtomobiliste — 13.05 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Koncert po željah — Ogledalo koroškega tiska — 18.20 Koroški portret — 18.45 Pridite in pojte — 19.30 Vedre melodije — 20.05 Kabaret — 20.40 Iz musicalov in operet.

Ponedeljek, 29. 1.: 8.30 Šolar Gerber je končal, roman — 9.30 Šola in dom — 14.00 Ženska oddaja — 15.00 Ura pesmi — 15.30 Otroška ura — 17.10 Pusti si časa — 19.15 Človeška podoba Antona Brucknerja — 20.10 Šefinja, slušna igra — 21.40 Pizzicato in legato.

Torek, 30. 1.: 9.30 Zabavna glasba — 14.00 Iz deželnega izobraževalnega programa — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Referat za ljudsko prosveto — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 17.10 Mrzla plošča vroče servirana — 19.15 Ljudska glasba — 20.10 Koncert orkestra Mozarteuma iz Salzburga — 22.10 Prosim za ples.

Sreda, 31. 1.: 9.30 Poročila iz znanosti in umetnosti — 9.45 Kjer je moja domovina — 15.00 Zveneči jazz magazin — 15.30 Otroška ura — 17.10 Leo Slezak — 19.15 Koroške pihalne godbe — 20.10 Pri vojski v gosteh — 21.00 Za prijatelje gora.

Četrtek, 1. 2.: 9.30 Ali še vedno pada sneg — 15.00 Ura pesmi — 15.30 Avstrijski institut v Londonu — 15.45 Koroški avtorji — 17.10 Mixed Pickles z glasbo — 19.15 Zabavna glasba — 20.10 Alpska lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela — 22.10 Pesem prerije.

Petek, 2. 2.: 9.30 Ljudska glasba z vsega sveta — 14.00 In ljudje so tako prijetni — 15.00 Komorna glasba — 15.30 Mladinska glasba — 17.10 Z glasbo v delopust — 19.15 Pihalna glasba — 20.10 Evropski koncert — 21.00 Diletta musicale.

TELEVIZORJE
(FERNSEHER)

v Podjunskem trgovskem CENTRU
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
A 9141 Telefon (0-42-36) 281

III. PROGRAM

Poročila: Od 8. do 20. ure vsako uro, nato pa ob 22.00, 23.00 in 24.00.

Dnevne oddaje: 8.11 Prosimo, prav prijazno — 9.03 Stereo studio — 10.05 Vokal, instrumental, international — 11.03 Veseli ob enajstih — 12.03 Glasba a la carte — 13.10 Espresso — 14.03 Klub ob dveh — 15.03 Glasbeni boks mladinske redakcije — 16.03 Stereo studio — 17.10 Stereo studio — 18.03 Dobro razpoloženi — 19.10 Glasba z latinske Amerike — 19.30 Šport in glasba — 20.03 Popevke brez vizuma — 21.00 Zeleni val — 21.30 Ljubite jazz?

Slovenske oddaje

Sobota, 27. 1.: 9.00 Glasba z oglasi — 9.05 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Plesne skladbe iz novih akordov.

Nedelja, 28. 1.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 29. 1.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Za našo vas — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 30. 1.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 31. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 1. 2.: 14.15 Poročila, objave — Solistična ura — Stari izreki v novi obleki.

Petek, 2. 2.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Iz ljudstva za ljudstvo.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Svetujemo vam — 6.00 Napotki za turiste — 6.50 Danes za vas — 7.00 Telesna vzgoja — 8.00 Pregled sporeda — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.00 Prireditve dneva in pregled sporeda — 13.10 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Komentarji — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.10 Obvestila — 19.15 Glasbene razglednice — 22.00 Pregled sporeda za naslednji dan — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 27. 1.: 8.08 Glasbena matineja — 9.45 Iz albuma skladb za mladino — 11.15 Kar po domače — 12.10 Koncertne skladbe Carla Marie von Weber — 12.40 Popevke iz studia 14 — 14.05 Od melodije do melodije — 15.45 Pozabiti Palermo, podlistek — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Igramo beat — 18.15 Pravkar prispelo — 18.50 S knjižnega trga — 19.15 Godala v ritmu — 20.00 Tekmovanje ansamblov — 21.00 Veseli akordi — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 28. 1.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Čarobni lok, otroška igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 11.50 Pogovor s poslušalci — 12.10 Voščila — 13.15 Iz partitur mojstrov operetnih melodij — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.00 Glasba ne pozna meja — 14.35 Humoreska tedna — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Operni koncert — 17.30 Agent iz Vaduza, igra — 19.30 Violinist Rok Klopčič — 20.00 V nedeljo zvečer.

Ponedeljek, 29. 1.: 8.08 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Razvoj našega mladinskega zborovskega petja — 11.15 Cocktail melodij in plesnih zvokov — 12.10 Španski zvoki — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.40 Mali koncert komornega zbora iz Celja — 17.05 Poje tenorist Jože Gostič — 18.15 Signali — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Pevec Arsen Dedić — 20.00 Simfonični koncert orkestra RTV Ljubljana.

Torek, 30. 1.: 8.08 Operna matineja — 9.25 Štiri nove iz bogate zakladnice slovenskih narodnih pesmi — 9.40 Cicibanov svet — 11.15 V ritmu današnjih dni — 21.10 Škerjančev koncertni allegro za violončelo in orkester — 12.40 Pihalne godbe — 14.05 Pet minut zanovo pesmico — 14.25 Straussova, Waldteuflova in Leharjeva dela — 15.40 V torek nasvidenje — 17.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 18.15 Jeftejeva prisega — 18.42 Pota sodobne medicine — 19.15 Pevka Ivanka Krašovec — 20.00 Sam v predmestju, igra — 20.50 Pesem godal — 21.15 Deset pevcev, deset melodij.

Sreda, 31. 1.: 8.08 Skladbe iz 18. stoletja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Globina zvona, glasbena pravljica — 11.15 Slovenske narodne in narodno zabavne — 12.10 Opoldanski intermezzo — 12.40 Operetni zvoki — 14.05 Igramo za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.45 Ljudje in situacije, podlistek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Naši glasbeni umetniki — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Vrhovi operne ustvarjalnosti.

Četrtek, 1. 2.: 8.08 Operna matineja — 9.25 Šiptarske narodne pesmi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 11.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 12.10 Odlomki iz opere Deseti brat — 12.40 Pihalni orkester ljubljanske milice — 14.05 Izbrali smo vam — 15.40 Altistka Marija Bitenčeva — 17.05 Četrtkov simfonični koncert — 18.15 Turistična oddaja — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.15 Pevec Zafir Hadžiman — 20.00 Četrtkov večer — 21.00 Literarni večer.

Petek, 2. 2.: 8.08 Glasbena matineja po madžarsko — 8.55 Pionirski tednik — 11.15 Igramo za vas — 12.10 Chopinove mazurke — 12.40 Na kmečki peči — 14.05 Valčki in uverture — 14.35 Voščila — 15.40 Kulturni globus — 17.05 Človek in zdravje — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.15 Pevka Jožica Svete — 20.00 Koncert Slovenskega okteta — 20.30 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

Smeh za celo leto

Kdor se hoče smejati celo leto, naj si nabavi

PAVLIHOVO PRATIKO

ki tudi letos obsega skoraj 200 strani humorja, Na razpolago je le še nekaj izvodov, zato pohitite z naročilom. Cena samo 10 šilingov.

Knjigarna „NAŠA KNJIGA“ Celovec, Wulfengasse.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 27. 1.: 15.30 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju 1968 — 16.30 Palčnik — 16.40 Za družino — 17.10 Če ne bi bilo glasbe — 17.30 Plesna šola — 18.30 Dober večer v soboto — 19.00 Očarljiva Jeannie — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Naš gospod sluga — 22.15 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju 1968.

Nedelja, 28. 1.: 15.30 Prebrisani Peter — 16.05 Svet mladine — 16.30 Film zate — 17.00 Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju 1968 — 18.00 Pustolovščine dobrega vojaka Švejka — 18.30 Pregled februarskega programa — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.15 Oče, mati, služkinja in jaz, komedija — 21.55 Ob stoletnici smrti Adalberta Stifterja.

Ponedeljek, 29. 1.: 18.00 Avstrijska podoba — 19.00 Playboy ima težko — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Začelo se je s pisalnim strojem — 21.10 Poštni predal 7000 — 21.10 Zvezdne ure zimske olimpiade — 22.30 To je moja pesem.

Torek, 30. 1.: 18.00 Angleščina — 18.30 Človek v prostoru — 19.00 Francoski šansoni — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Horiconti — 21.00 Mozartov koncert — 22.00 Z našimi najboljšimi priporočili.

Sreda, 31. 1.: 11.00 Zvezdne ure zimske olimpiade — 12.00 77-Sunset-Strip — 17.00 Skrivnostna knjiga — 17.35 Lassie — 18.00 Šah za vse — 18.30 Aktualnosti iz kulture — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Halo, postrežček, veseloigra — 22.00 X minus 32.

Četrtek, 1. 2.: 10.30 Zakrament starosti — 11.00 Dunajska univerza — 11.30 Lov na ribe — 12.00 Pisan denar z vsega sveta — 19.00 Italijanščina — 18.30 Športni kaleidoskop — 19.00 Super Max — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Gospodična pri blagajni — 21.45 The Maltese Falcon.

Petek, 2. 2.: 11.00 The Maltese Falcon — 18.00 Francoščina — 18.30 Avstrijska podoba — 19.00 Tajni nalog za Johna Drackeja — 19.21 Snežna poročila — 19.45 Čas v sliki — 20.15 Bigamija ni premoženje, komedija — 21.45 Na obeh frontah: Dieppe.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 27. 1.: 17.35 Vsak teden — 18.00 Obzornik — 18.20 Pepelka, otroška igra — 19.20 V besedi in sliki — 20.00 Dnevnik — 20.35 Obrt, humoristična oddaja — 21.35 Videofon, glasbena oddaja — 21.50 Gideon, film.

Nedelja, 28. 1.: 9.30 Narodno zabavna glasba — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Magdalena, Goljufica in krap, film — 12.00 Nedeljska konferenca — 19.10 Bonanza, film — 20.00 Dnevnik — 20.50 Zabavno glasbena oddaja — 21.50 Športni pregled.

Ponedeljek, 29. 1.: 16.10 Angleščina — 17.05 Mali svet — 17.30 Cookovo potovanje, film — 18.00 Obzornik — 18.30 Hemofilija, zdravstvena oddaja — 18.50 Reportaža — 19.20 Pri naših pravljičarjih — 20.00 Dnevnik — 20.35 Drama — 21.35 Ali poznate sodobno glasbo.

Torek, 30. 1.: 16.40 Francoščina — 17.45 Risanke — 18.00 Obrežje — 18.25 Torkov večer — 18.50 Svet na zaslonu — 19.30 Obzornik — 20.10 Tekač na dolge proge — 21.40 Muzeji, grobnice in znamenitosti.

Sreda, 31. 1.: 17.25 Kljukčeve dogodivščine, lutkovna igra — 17.45 Kje je, kaj je — 18.00 Obzornik — 18.20 Združenje radovednežev — 19.05 Glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Opera — 21.35 Cirkus v hiši, film.

Četrtek, 1. 2.: 17.15 Kljukec spet tu — 17.30 Pionirski studio — 18.00 Obzornik — 18.20 V narodnem ritmu — 18.45 Po sledeh napredka — 19.45 Pravdarji — 20.00 Dnevnik — 20.35 Mozaik kratkega filma — 21.05 Balet — 21.35 Aktualna tema.

Petek, 2. 2.: 17.30 Moj prijatelj Flicka, film — 18.00 Obzornik — 18.20 Mladinski festival popevk — 19.05 Brez parole — 19.35 Biti ali ne biti beatnik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Celovečerni film.